

Latvijas Universitāte
Juridiskā fakultāte
Krimināltiesisko zinātņu katedra

Diplomdarbs

Aizturēšana kriminālprocesā

5.semestra studente
Inga Gerasimina
Apl. numurs:ig09331

Zinātniskais vadītājs
Dr.iur.,prof. Ārija Meikališa

Rīga 2010

Saturs

Ievads	3
1. Kriminālprocesuālās aizturēšanas kā piespiedu līdzekļa izpratne	5
2. Aizturēšanas veidi.....	10
2.1. Aizturēšana pastāvot aizturēšanas nosacījumiem	10
2.2. Aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšana.....	19
2.3. Personas aizturēšana krimināltiesiskās sadarbības ietvaros	22
3. Aizturēšanas kārtība.....	26
3.1. Aizturēšanas procedūra un tās procesuālais noformējums.....	26
3.2. Aizturētā tiesības un pienākumi, to nodrošināšana	35
Kopsavilkums	40
Anotācija	43
Аннотация	44
Annotation	45
Izmantotās literatūras un juridisko aktu saraksts.....	46
Pielikumi	50

Ievads

Strādājot tiesībsargājošās iestādēs nākas saskarties ar dažām situācijām, kuru laikā nākas pieņemt svarīgus lēmumus, tā lai netiktu pārkāptas cilvēktiesības. Viens no svarīgiem lēmumiem ir jāpieņem mirklī, kad persona tiek kriminālprocesuāli aizturēta, jo kriminālprocesuālā aizturēšana ir viens no patstāvīgiem procesuāliem institūtiem, kā arī tas ir viens no bargākajiem procesuālajiem piespiedu līdzekļiem, jo saistīts ar personas brīvības atņemšanu. Pēc autora domām kriminālprocesuālā aizturēšana ir svarīga procesuālā darbība, kura pēdējā laikā tiek bieži pielietota praksē.

Aizturēšanu vairumā gadījumu veic tieši policijas darbinieks, tāpēc saskaroties ar kriminālprocesuālo aizturēšanu policijas darbā aizvien nākas sastapties ar vairākām teorētiskām un praktiskām problēmām šāda piespiedu līdzekļa piemērošanas jomā. Kā zināms kriminālprocesuālās aizturēšanas mērķis ir novērst iespējamo pretdarbību krimināltiesisko attiecību taisnīgai noregulēšanai, līdz ar ko procesa virzītāja nepamatota un prettiesiska rīcība ar šo svarīgo procesuālo darbību var nopietni kaitēt kriminālprocesa kopumā mērķa sasniegšanai.

Pētījuma objekts ir aizturēšana kriminālprocesa ietvaros.

Pētījuma priekšmets ir kriminālprocesuālās aizturēšanas normatīvais regulējums un ar to saistītas problēmas.

Pētījuma mērķis ir nostiprināt autora zināšanas izvēlētajā tematā, kā arī normatīvo aktu problēmu apzināšana un priekšlikumu izvirzīšana jautājumā par aizturēšanu kā patstāvīgu kriminālprocesuālo institūtu.

Lai sasniegtu pētījuma mērķi, autors izvirzīja sekojošus **pētījuma uzdevums**:

1. analizēt kriminālprocesuālās aizturēšanas kā piespiedu līdzekļa izpratni;
2. noskaidrot aizturēšanas veidus un to izpratne, problēmu apzināšana un iespējamo risinājumu izvirzīšana, iegūto datu analīze;
3. analizēt aizturēšanas kārtību un problēmu apzināšanu, atspoguļot aizturētā tiesības un pienākumus un to nodrošinājumu.

Tiks izmantotas šādas **pētījuma metodes**:

- Salīdzināšanas metode – tiek salīdzināta iegūtā informācija no normatīvajiem aktiem un citiem informatīviem avotiem, lai pareizi izdarītu secinājumus.
- Analīzes metode – lai varētu izdarīt secinājumus no iegūtajiem materiāliem.

- Statistikas metode – lai izdarītu secinājumus no iegūtajiem statistikas datiem.

Pētījuma teorētiskā bāze – pamatā autora darbā tiks izmantoti Latvijas Republikas normatīvie akti, juridiskā literatūra latviešu valodā, aktuālākās publikācijas internetā, analizēti Latvijas un ārvalstu normatīvie akti, statistikas dati, praktiskie materiāli.

Pētījuma struktūra: diplomdarbs sastāv no ievada, trīs nodaļām, kopsavilkuma un izmantotās literatūras un juridisko aktu saraksta. Pirmajā nodaļā tiek analizēta kriminālprocesuālās aizturēšanas kā piespiedu līdzekļa izpratne. Otrajā nodaļā tiek noskaidroti aizturēšanas veidi un to izpratne, problēmu apzināšana un iespējamo risinājumu izvirzīšana, kā arī iegūto datu analīze. Trešajā nodaļā tiek analizēta aizturēšanas kārtība un problēmu apzināšana, atspoguļotas aizturētā tiesības un pienākumus un to nodrošinājums.

1. Kriminālprocesuālās aizturēšanas kā piespiedu līdzekļa izpratne

Veicot jebkuru izmeklēšanas darbību ir jābūt prasmei izvēlēties un pielietot optimālāko taktiku. Aizturēšanas taktikai ir īpaša nozīme, jo kriminālprocesuālā aizturēšana ir viens no bargākajiem kriminālprocesuālajiem institūtiem, jo saistīts ar personas brīvības atņemšanu. Veicot aizturēšanu tas ļauj nodrošināt labāku noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu. Dod iespēju optimālāk noskaidrot vainīgās personas rīcības sekas, mērķus un iemeslus, kāpēc tika pastrādāts noziedzīgs nodarījums.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 263.pantu aizturēšana ir personas brīvības atņemšana uz laiku līdz 48 stundām bez izmeklēšanas tiesneša lēmuma, ja pastāv aizturēšanas nosacījumi. 2005.gada 1.oktobrī līdz ar Kriminālprocesa likuma spēkā stāšanās dienu, kas nomainīja Latvijas Kriminālprocesa kodeksu, Latvijā spēkā esošajās kriminālprocesa tiesību normās parādījās definīcija „Aizturēšana”, kuru paredz Kriminālprocesa likuma 263.pants.

Darba autore ieskatā aizturēšanas definīcijas ietveršana Kriminālprocesa likumā viennozīmīgi vērtējama kā pozitīva likumdošanas prakse. Tāpēc tiek piekrists K.Stradai-Rozenbergai, ka „būtiskas izmaiņas šāda jēdziena iekļaušana likumā nerada, jo faktiski apstiprina līdz šim teorijā atzīto aizturēšanas izpratni un procesuālo būtību – aizturēšana ir īslaicīga, preventīva brīvības atņemšana”.¹

Darba autorei analizējot „Aizturēšanas” definīciju ar citu valstu likumdošanu tiek secināts, ka:

- **Igaunijas** Kriminālprocesa kodeksa² 217.p. aizdomās turētā aizturēšanu definē kā procesuāla darbība, kuras rezultātā personai tiek atņemta brīvība uz laiku līdz 48 stundām (bez tiesas lēmuma par apcietinājuma piemērošanu).

Tātad ir jāsecina, ka „Aizdomās turētā aizturēšana”, kas regulē aizturēšanas institūtu, iekļauta Igaunijas Kriminālprocesa kodeksa 8.sadaļā „Pirmstiesas process”, atšķirībā no Latvijas likumdošanas, kas to neparedz.

- **Lietuvā** tāpat kā Latvijā, personas aizturēšana kriminālprocesā uzskatāma par vienu no procesuālo piespiedu līdzekļu veidiem. Lietuvas kriminālprocesa kodeksa 140.p.³ paredz, ka personu var aizturēt, ja tā tiek piekerta, veicot noziedzīgas darbības, vai uzreiz pēc noziedzīgu darbu veikšanas, ja ir pamats domāt, ka persona var aizbēgt, vai uzreiz nav iespējams noteikt tās personību, kā arī citos gadījumos, ja ir aizturēšanas piemērošanas

¹ Strada-Rozenberga K. Aizturēšanas kriminālprocesuālā būtība un izpausme // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.17 (420), 25.04.2006.

² Criminal Procedure Code of the Republic of Estonia. [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> [skatīts 28.10.10.].

³ Criminal Procedure Code of the Republic of Lithuania [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> [skatīts 28.10.10.].

pamatojums un nosacījumi. Lietuvas 140.p. paredz pagaidu aizturēšanas termiņu, kas nevar būt ilgāks par 48 stundām.

- **Vācijas** likumdošana paredz⁴, ka aizturētais ne vēlāk par nākošo dienu ir jānogādā pie izmeklēšanas tiesneša, uz tiesas nopratināšanu, līdz ar to jāsecina, ka Vācijā nav noteikts maksimālā termiņa robeža, bet gan obligāti jāizpilda likumā definētais, ka ne vēlāk kā nākošajā dienā ir jānogādā pie tiesneša, kas tad arī izlemj jautājumu par tālāko turēšanas procesuālo kārtību.

Tātad apskatot Igaunijas, Lietuvas un Vācijas valstu likumdošanu, tiek konstatēts, ka visās šajās valstīs tāpat kā Latvijā veicot jebkuru kriminālprocesuālas aizturēšanas darbību, tiek ievērots ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 9.pantā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 5.pantā garantētās personas tiesības uz brīvību.

Tradicionāli kā aizturēšanas pamats tiek minēti šādi gadījumi:

1. persona pārsteigta noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī, tūlīt pēc tam vai arī bēgot no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas;
2. uz personu kā noziedzīga nodarījuma izdarītāju norāda cietušais vai cita persona, kura redzējusi notikumu vai citādā veidā tieši ieguvusi šādu informāciju;
3. ja nozieguma pēdas norāda uz personu kā nozieguma izdarītāju.⁵

Ja paskatās Kriminālprocesa likuma 242.pantu, tad aizturēšana ir **procesuālais piespiedu līdzeklis**, kas nav uzskatāma par drošības līdzekli. Kriminālprocesa likumā aizturēšana ir nodalīta no izmeklēšanas darbībām. Domājams, ka šāda likumdevēja pieeja ir pamatota un atbalstāma, jo atšķirībā no izmeklēšanas darbībām, kuru mērķis ir ziņu iegūšana vai jau iegūto ziņu pārbaude konkrētajā kriminālprocesā ko paredz (Kriminālprocesa likuma 138.p. 1.d.), aizturēšanas primārais mērķis ir nodrošināt atbilstošu kriminālprocesa norisi, novērst pretdarbību kriminālprocesam (Kriminālprocesa likuma 241.p. 1.d.).

„Precīzas nostājas iekļaušana likumā attiecībā uz aizturēšanas procesuālo būtību nav tikai „jēdzieniskas” dabas vai teorētiska strīda risinājums, bet tai ir liela nozīme arī praktiskajā kriminālprocesa piemērošanā. Tieši šis aspekts ļauj kvalitatīvi izvērtēt jautājumu par to, kāda ietekme uz pierādīšanas procesu ir tādai procesuālai aizturēšanai, kuras gaitā pieļauti

---

⁴ Criminal Procedure Code of the Federal Republic of Germany [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> [skatīts 28.10.10.].

⁵ Petrova S. Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskā reglamentācija Igaunijā, Lietuvā un Vācijā // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. – 125.lpp.

pārkāpumi.”⁶ Par pierādījumu pieļaujamību tiek runāts Kriminālprocesa likuma 130.pantā. Saskaņā ar šā panta pirmo daļu kriminālprocesa laikā iegūtās ziņas par faktiem ir pieļaujams izmantot kā pierādījumus, ja tās iegūtas un procesuāli nostiprinātas šajā likumā noteiktajā kārtībā. Kā arī Kriminālprocesa likuma 130.panta 2.daļā iekļautie punkti paredz, ka par nepieļaujamām un pierādīšanā neizmantojamām atzīstamas tādas ziņas par faktiem, kuras iegūtas:

1. izmantojot vardarbību, draudus, šantāžu, viltu vai spaidus;
2. procesuālajā darbībā, ko veikusi persona, kurai saskaņā ar šo likumu nebija tiesību to veikt;
3. pieļaujot šajā likumā īpaši norādītos pārkāpumus, kas liedz konkrētā pierādījuma izmantošanu;
4. pārkāpjot kriminālprocesa pamatprincipus.

Kriminālprocesa likuma izpratnē aizturēšana ir procesuālais piespiedu līdzeklis un tās primārais mērķis nav ziņu iegūšana. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka aizturēšanas gaitā pieļautie procesuālie pārkāpumi varētu ietekmēt turpmākajā kriminālprocesā iegūto ziņu pieļaujamību.

K.Strada-Rozenberga norāda: „ja aizturēšanas gaitā ir notikuši procesuālie pārkāpumi, uz tiem nenoliedzami ir jāreaģē un pārkāpumus pieļāvušās personas jāsoda, taču šie pārkāpumi vairumā gadījumu neietekmē pierādījumu pieļaujamību. Taču tai pašā laikā jāatzīmē, ka pierādījumu pieļaujamības apšaubīšanas pamats var būt un tam ir jābūt tiem procesuālajiem pārkāpumiem, kas pieļauti ar aizturēšanu saistītu izmeklēšanas darbību laikā – piemēram, aizturamās personas kratīšanā (var būt fiksēta aizturēšanas protokolā), aizturētās personas nopratināšanā u.tml. Tāpat pašas aizturēšanas procesuālie defekti var būt par pamatu plašāku jautājumu izvirzīšanai, piemēram, vai attiecībā uz personas ir nodrošināts taisnīgs process, u.c.”⁷

Centoties izprast aizturēšanas institūtu izpratni ir jāpievērš uzmanība arī citiem svarīgiem aspektiem. Veicot kriminālprocesuālo aizturēšanu nedrīkst aizmirst par Latvijas Republikas Satversmi, jo Latvijas Republikas Satversmes⁸ 94.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību. Nevienam nedrīkst atņemt vai ierobežot brīvību citādi kā tikai saskaņā ar likumu. Kā arī personas tiesības uz brīvību ir garantētas

---

⁶ Strada-Rozenberga K. Aizturēšanas kriminālprocesuālā būtība un izpausme // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.17 (420), 25.04.2006.

⁷ Strada-Rozenberga K. Kriminālprocesuālās aizturēšanas kā kriminālprocesuālā piespiedu līdzekļa būtība – nacionālie un starptautiskie aspekti // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. - 152.lpp.

⁸ Latvijas Republikas Satversme: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.43, 01.07.1993. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 31.05.2007. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=57980> [skatīts 06.10.10].

ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām⁹ 9.pantā un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas¹⁰ 5.pantā.

Cilvēktiesību garantēšanu paredz arī Kriminālprocesa likuma 12.pants. Saskaņā ar šā likuma pirmo un otro daļu kriminālprocesu veic, ievērojot starptautiski atzītās cilvēktiesības un nepieļaujot neattaisnotu kriminālprocesuālo pienākumu uzlikšanu vai nesamērīgu iejaukšanos personas dzīvē. Cilvēktiesības var ierobežot tikai tajos gadījumos, kad to prasa sabiedrības drošības apsvērumi, un tikai šajā likumā noteiktajā kārtībā atbilstoši noziedzīgā nodarījuma raksturam un bīstamībai.

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 5.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz brīvību un drošību. Šis pants attiecas uz jebkuru personu. Visām personām gan tām, kas atrodas brīvībā, gan arī tām, kas aizturētas un apcietinātas, ir vienādas tiesības uz šā panta aizsardzību, t.i., viņu brīvība var tikt atņemta tikai saskaņā ar šā panta pirmās daļas nosacījumiem, bet aizturēšanas vai apcietinājuma gadījumā tās var izmantot dažādas garantijas, kas ietvertas šā panta 2.-5.daļā.¹¹ Kā arī šajā pantā ir minēts, ka jebkurai brīvības atņemšanai un aizturēšanai jābūt likumīgai. Tātad ir jāsecina, ka brīvības atņemšana personai nedrīkst būt patvaļīga, bet gan tai ir jābūt saskaņā ar visām tiesību normām. Darba autore uzskata, ka kriminālprocesuālās aizturēšanas galvenais tiesiskuma kritērijs ir ikviena tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību.

Tātad nevienam nedrīkst atņemt brīvību, izņemot sekojošos gadījumos un likumā noteiktā kārtībā:

- a) ja kāda persona tiek likumīgi ieslodzīta uz kompetentas tiesas sprieduma pamata;
- b) ja kāda persona tiek likumīgi aizturēta vai apcietināta par nepakļaušanos likumīgam tiesas nolēmumam, vai lai nodrošinātu jebkuru likumā paredzētu pienākumu izpildi;
- c) ja kāda persona tiek likumīgi aizturēta vai apcietināta ar nolūku nodot viņu kompetentām tiesībaizsardzības iestādēm, balstoties uz pamatotām aizdomām, ka šī persona ir pārkāpusi likumu, vai ja ir pamatots iemesls uzskatīt par nepieciešamu aizkavēt viņu izdarīt likumpārkāpumu vai nepieļaut viņas bēgšanu pēc likumpārkāpuma izdarīšanas;
- d) ja likumīgi tiek aizturēts nepilngadīgais vai nu pāraudzināšanas nolūkā, vai lai nodotu viņu kompetentām tiesībaizsardzības iestādēm;

⁹ ANO Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām: Starptautisks tiesību akts. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.humanrights.lv/doc/vispaar/pptpakc.htm> [skatīts 06.10.2010.].

¹⁰ Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija: Starptautisks tiesību akts. [tiešsaiste]. Pieejams: http://www.coe.lv/konv_sar.php?kid=5 [skatīts 06.10.2010.].

¹¹ Бущенко А.П. Практика Европейского Суда по правам человека. Вып.1. Статья 5 Конвенции о защите прав человека и основных свобод. - Москва: Спарк, 2001. - с.15.

- e) ja likumīgi tiek aizturētas personas ar nolūku aizkavēt infekcijas slimību izplatīšanos, vai garīgi slimas personas, alkoholiķi vai narkomāni, vai klaidoņi;
- f) ja likumīgi tiek aizturēta vai apcietināta kāda persona ar nolūku neļaut šai personai nelikumīgi ieceļot valstī, vai ja attiecībā pret kādu personu tiek veiktas darbības ar nolūku šo personu deportēt vai izraidīt no valsts.

Autore secina, ka kriminālprocesuālā aizturēšana ir neapšaubāmi viens no bargākajiem kriminālprocesuālajiem institūtiem, kas ir vērtējams kā nemainīgi aktuāls jautājums gan no teorijas, gan no prakses viedokļa.

2. Aizturēšanas veidi

2.1. Aizturēšana pastāvot aizturēšanas nosacījumiem

Kriminālprocesa likuma 263.pants paredz, ka aizturēšana ir īslaicīga brīvības atņemšana, ja pastāv aizturēšanas nosacījumi.

Vienlaikus, lai piemērotu aizturēšanu, nepieciešams konstatēt ne tikai likumā paredzētos aizturēšanas nosacījumus, bet arī aizturēšanas pamatu un aizturēšanas iemeslu.

No Kriminālprocesa likuma 264.panta pirmās daļas izriet, ka aizturēšanas vispārīgais pamats varētu tikt definēts kā pieņēmums, ka persona izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Tomēr šāda atziņa ir zināmā pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 269.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 269.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu aizturētais ir nekavējoties jāatbrīvo, ja:

- 1) nav apstiprinājušās aizdomas, ka šī persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu;
- 2) noskaidrots, ka nav bijis aizturēšanas pamata un nosacījumu.

Kriminālprocesa likuma 269.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta formulējums no juridiskās tehnikas viedokļa ir nekorekts, jo 1.punkts saturiski iekļaujas 2.punktā. Tātad ir jāsecina, ka likumdevējs kriminālprocesuālās aizturēšanas pamatu nav sapratis tik šauri un aizturēšanas pamata precīzai izpratnei nepieciešams analizēt arī citus Kriminālprocesa likuma pantus, vispirms jau vispārīgos pantus par procesuālajiem piespiedu līdzekļiem.

Kriminālprocesuālo piespiedu līdzekļu piemērošanas pamats noteikts Kriminālprocesa likuma 241.pantā. Šā panta pirmā daļa (panta otrā un trešā daļa attiecas uz drošības līdzekļiem) nosaka, ka procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanas pamats ir personas pret darbība kriminālprocesa mērķa sasniegšanai konkrētajā procesā vai atsevišķas procesuālās darbības veikšanai, savu procesuālo pienākumu nepildīšana vai nepienācīga pildīšana.

Darba autorei strādājot tiesībsargājošā institūcijā ir nācies praksē saskarties ar gadījumiem, kad aizturēšana faktiski tiek veikta situācijā, kad persona vēl nav bijusi iesaistīta kriminālprocesā, tātad nav iespējams, ka tā jau būtu izdarījusi procesuālajām normām neatbilstošu rīcību, un tādējādi Kriminālprocesa likuma 241.panta pirmajā daļā norādītais piespiedu līdzekļu piemēšanas pamats nevar tikt realizēts.

Darba autore piekrīt K. Stradas – Rozenbergas viedoklim, ka „Aizturēšanas iemesls varētu būt kriminālprocesu veicošās amatpersonas vēlme nodrošināties pret iespējamo personas pret darbību, aizbēgšanu u.tml., tātad tam ir izteikti preventīvs raksturs, kas neatbilst pašreizējai Kriminālprocesa likuma 241.panta pirmās daļas redakcijai. Teiktais ļauj secināt, ka šī norma attiecībā uz Kriminālprocesa likuma 263.pantā paredzēto aizturēšanu ir steidzami

grozāma. Aizturēšanas pamata reglamentācija varētu būt līdzīga drošības līdzekļu pamata reglamentācijai, kas iekļauta Kriminālprocesa likuma 241.panta otrajā daļā.¹²

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 264.panta pirmo daļu personu var aizturēt tikai tad, ja ir pamats pieņēmumam par tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru var piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu sodu. Toties Kriminālprocesa likuma 59.panta 2 daļā 2.punkts nosaka, ka atkarībā no iegūtajiem pierādījumu pieņēmumiem personu var aizturēt, ja atsevišķi fakti dod pamatu uzskatīt, ka noziedzīga nodarījuma izdarījusi šī persona.

Tātad ir jāsecina, ka aizturēšanas pamats var būt tikai pamatots procesa virzītāja pieņēmums, tas ir, pieņēmums, kas balstīts uz izmeklēšanas laikā iegūtam ziņām par faktiem. Pieņēmums nevar būt pamatots ar to vien, ka procesa virzītājs darbojas labticīgi un ir pārliecināts par sava viedokļa tiesiskumu un pamatotību. Aizturēšanas pamats nevar būt pieņēmums, kas balstīts uz procesa virzītāja subjektīvām izjūtām, instinktiem, asociācijām vai aizspriedumiem, neatkarīgi no tā, cik ticami tie var sākotnēji šķist.

Kriminālprocesa likuma 264.panta 1.daļa nosaka, ka:

Personu var aizturēt tikai tad, ja ir pamats pieņēmumam par tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru var piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, un ja pastāv kāds no šādiem nosacījumiem:

- (1) persona pārsteigta tieši noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī, tūlīt pēc tam vai arī bēgot no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas;
- (2) uz personu kā noziedzīga nodarījuma izdarītāju norāda cietušais vai cita persona, kura redzējusi notikumu vai citādā veidā tieši ieguvusi šādu informāciju;
- (3) pie personas pašas vai tās lietošanā esošajās telpās vai citos objektos atrastas acīmredzamas noziedzīga nodarījuma izdarīšanas pēdas;
- (4) noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietā atrastas šīs personas atstātas pēdas.

Salīdzinot Kriminālprocesa likuma 264.panta pirmajā daļā paredzētos aizturēšanas pamatnosacījumus ar Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.panta pirmajā daļā paredzētajiem, ir konstatējamas gan līdzības, gan arī vairākas būtiskas atšķirības. Piemēram, atbilstoši Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.panta pirmajai daļai, pastāvēt aizturēšanas pamatnosacījumiem, personu varēja aizturēt tikai tad, ja tā tika turēta aizdomās par tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru var noteikt brīvības atņemšanas sodu. Savukārt, Kriminālprocesa likuma 264.panta pirmajā daļā jēdziens „brīvības atņemšanas sods” aizstāts ar jēdzienu „ar brīvības atņemšanu saistīts sods”. Šāda jēdzienu aizstāšana vērtējama pozitīvi,

---

¹² Strada-Rozenberga K. Kriminālprocesuālās aizturēšanas kā kriminālprocesuālā piespiedu līdzekļa būtība – nacionālie un starptautiskie aspekti // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. – 153.-154.lpp.

jo ir atbilstošāka Krimināllikuma terminoloģijai. Krimināllikuma 36.panta 1.daļa nosaka, ka personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, var piespriest vienu no šādiem pamatsodiem:

1. nāves sods;
2. brīvības atņemšana;
3. arests;
4. mantas konfiskācija;
5. piespiedu darbs;
6. naudas sods.

Kā redzams, tad Krimināllikuma 36.pants noteic divus sodus, kas saistīti ar brīvības atņemšanu: brīvības atņemšana un arests.

Pirmais aizturēšanas pamatnosacījums izpaužas kā personas pārsteigšana noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī un šo nosacījumu piemēro, kad:

- persona pārsteigta tieši noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī;
- persona pārsteigta tūlīt pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas;
- persona pārsteigta, bēgot no noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietas.

Pirmās divas situācijas bija ietvertas arī Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.panta pirmās daļas 1.punktā. Trešo situāciju minētais punkts tiešā veidā neparedzēja. Tomēr gan teorijā, gan praksē personas pārsteigšana, bēgot no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietas, tika uzskatīta par Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.panta pirmās daļas 1.punktā minētā aizturēšanas nosacījuma izpausmi.

Otrais aizturēšanas pamatnosacījums izpaužas kā citu personu norādīšana uz aizturamo personu kā noziedzīga nodarījuma izdarītāju, un tas var tikt piemērots šādās situācijās:

- uz aizturamo personu norāda cietušais, kurš redzējis noziedzīgu nodarījumu;
- uz aizturamo personu norāda cietušais, kurš citādā veidā tieši ieguvusi informāciju par noziedzīgu nodarījumu;
- uz aizturamo personu norāda cita persona, kura redzējusi noziedzīgu nodarījumu (piemēram, noziedzīga nodarījuma aculiecinieks);
- uz aizturamo personu norāda cita persona, kura citādā veidā tieši ieguvusi informāciju par noziedzīgu nodarījumu.

Šis aizturēšanas pamatnosacījums bija ietverts Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.panta pirmās daļas 2.punktā. Salīdzinot Latvijas Kriminālprocesa kodeksa un Kriminālprocesa likuma reglamentāciju, ir konstatējamas turpmāk minētās atšķirības.

Pirmkārt, Kriminālprocesa likums pieļauj ne tikai tādu personu norādījumu, kuras redzējušas noziedzīgu nodarījumu, bet arī tādu personu norādījumu, kuras ieguvušas informāciju par noziedzīgu nodarījumu citādā veidā.

Otrkārt, atšķiras vārda „tieši” lietojums un nozīme. Latvijas Kriminālprocesa kodeksā lietotais vārdu salikums „tieši norāda” faktiski bija saistāms ar tieša pierādījuma esamību. Respektīvi, attiecīgā persona ir sniegusi informāciju, ka tieši šis cilvēks ir izdarījis tieši šo noziedzīgo nodarījumu.

Kriminālprocesa likumā vārds „tieši” attiecas uz informācijas ieguves veidu. Kriminālprocesa likuma normas vairs neparedz, ka attiecīgās personas norādei ir jābūt „tiešai”. Tādējādi Kriminālprocesa likuma izpratnē šo aizturēšanas nosacījumu var attiecināt arī uz situācijām, kad attiecīgās personas norāde tiks vērtēta kā netiešs pierādījums.¹³

Trešais aizturēšanas pamatnosacījums izpaužas kā acīmredzamu noziedzīga nodarījuma izdarīšanas pēdu (noziedzīga nodarījuma rīku, līdzekļu, priekšmetu) atrašana:

- pie pašas personas;
- personas lietošanā esošajās telpās (piemēram, dzīvoklī, dzīvojamās mājas pagrabā, bēniņos, garāžā);
- personas lietošanā esošajos citos objektos (piemēram, automašīnā).

Pēc būtības analogisks aizturēšanas pamatnosacījums bija ietverts Latvijas Kriminālprocesa likuma 120.panta pirmās daļas 3.punktā.

Ceturtais aizturēšanas pamatnosacījums atšķirībā no trešā saistāms ar personas atstāto pēdu (piemēram, pirkstu pēdu, asins pēdu) atrašanu notikuma vietā.

Lai arī Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.pants neparedzēja šādu aizturēšanas pamatnosacījumu, nav pamata uzskatīt, ka tas būtu vērtējams kā absolūts jaunums Latvijas kriminālprocesa tiesībās.

Darba autore pārsvarā savā praksē saskāries ar kriminālprocesuālās aizturēšanas pirmā un otrā pamatnosacījuma piemērošanu (Kriminālprocesa likuma 264.p. 1.d. 1. un 2.punkts).

Kriminālprocesa likumā ir iekļauti aizturēšanas papildnosacījumi, kad personu var aizturēt. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 264.panta otrajai daļai, ja pastāv aizturēšanas nosacījumi, bet par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nevar piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, personu var aizturēt, ja ir ticams pamats uzskatīt, ka nevarēs nodrošināt tās ierašanos pēc procesa virzītāja uzaicinājuma, jo:

- 1) persona atsakās sniegt ziņas par savu identitāti un tās identitāte nav noskaidrota;
- 2) personai nav noteiktas dzīvesvietas un darbavietas;
- 3) personai nav pastāvīgas dzīvesvietas Latvijā un tā var mēģināt izbraukt no valsts.

Satura ziņā līdzīgi aizturēšanas papildnosacījumi bija paredzēti Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.panta otrajā daļā. Kriminālprocesa likumā ir precīzāk atklāts šo

---

¹³ Strada-Rozenberga K. Aizturēšanas kriminālprocesuālā būtība un izpausme // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.17 (420), 25.04.2006.

papildnosacījumu saturs, kas neapšaubāmi vērtējams pozitīvi no tiesību piemērošanas viedokļa. Būtiskākā atšķirība starp Latvijas Kriminālprocesa kodeksā un Kriminālprocesa likumā reglamentētajiem aizturēšanas papildnosacījumiem ir tā, ka Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 120.panta otrajā daļā iekļautie aizturēšanas papildnosacījumi nebija saistāmi ar aizturēšanas pamatnosacījumiem (bija skatāmi atsevišķi no pamatnosacījumiem), un bija realizējami tikai tad, ja persona tika turēta aizdomās par tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru likums paredz brīvības atņemšanas sodu. Savukārt, Kriminālprocesa likuma 264.panta otrajā daļā iekļautie aizturēšanas papildnosacījumi ir realizējami situācijās, kad ir pamats uzskatīt, ka persona izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru Krimināllikums neparedz ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, un ir kāds no aizturēšanas pamatnosacījumiem (aizturēšanas papildnosacījumi ir skatāmi kontekstā ar pamatnosacījumiem).

Toties Kriminālprocesa likuma 264.panta trešajā daļā paredzētais aizturēšanas papildnosacījums, nosaka: ja ir pamats uzskatīt, ka izdarīts smags vai sevišķi smags noziegums, var aizturēt arī personu, kura klaiņo un slapstās nozieguma izdarīšanas vietā vai tās apkārtnē un kurai nav noteiktas dzīvesvietas un darbavietas, ja vien ir pamats pieņemumam par tās saistību ar izdarīto noziegumu. No Kriminālprocesa likuma 264.panta redakcijas izriet, ka šis aizturēšanas papildnosacījums atšķirībā no iepriekš minētajiem nav piemērojams kontekstā ar aizturēšanas pamatnosacījumiem.

Darba autore nevar nepieņemt viedokli, ka šāda aizturēšanas papildnosacījuma piemērošanas praksei jābūt īpaši izsvērtai un piesardzīgai. Pirmkārt, nedrīkst pieļaut situācijas, ka personas tiek aizturētas tāpēc vien, ka tās atrodas notikuma vietā. Otrkārt, aizturēšanu veicošajām amatpersonām vienmēr jāatceras, ka jebkura piespiedu līdzekļa pamatojumam (šajā gadījumā arī pieņemumam, ka persona izdarījusi smagu vai sevišķi smagu noziegumu) jābūt pierādāmam ar krimināllietas materiāliem.¹⁴ Vienlaikus darba autore ieskatā nav pamatoti K.Stradas-Rozenbergas aizrādījumi par to, ka šis aizturēšanas papildnosacījums ir formulēts nekonkrēti un līdz ar to varētu tikt apšaubīta tā atbilstība vispāratzītai cilvēktiesību prasībai, ka likumam ir jānosaka konkrētas situācijas, kurās personai var tikt liegta brīvība.¹⁵ Kā redzams, Kriminālprocesa likuma 264.panta trešā daļa precīzi definē šā aizturēšanas papildnosacījuma piemērošanas prasības, tajā skaitā, pieprasa pamatu pieņemumam par personas saistību ar izdarīto smago vai sevišķi smago noziegumu.

Iepriekš analizētie aizturēšanas pamats un nosacījumi dod tiesības attiecīgajai amatpersonai veikt kriminālprocesuālo aizturēšanu. „Tiesības aizturēt” ir saistītas ar pareizu aizturēšanas mērķa izpratni. Lai pareizi izlemtu jautājumu par aizturēšanu – izmantot tiesības

¹⁴ Strada-Rozenberga K. Aizturēšanas kriminālprocesuālā būtība un izpausme // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.17 (420), 25.04.2006.

¹⁵ Turpat.

aizturēt vai neizmanto šīs Kriminālprocesa likumā piešķirtās tiesības, ir skaidri jāizprot, kāds ir aizturēšanas mērķis, kāpēc būtu jāveic aizturēšana.¹⁶

Teorijā ir pausti dažādi viedokļi par kriminālprocesuālās aizturēšanas mērķi. Piemēram, norādīts, ka gan kriminālprocesuālās aizturēšanas, gan drošības līdzekļu izraudzīšanas gadījumā mērķi ir vieni un tie paši – panākt, lai netiktu traucēta patiesības noskaidrošana lietā, netiktu izdarīti jauni noziedzīgi nodarījumi. Drošības līdzekļu piemērošanas mērķi ir plašāki, taču kriminālprocesuālās aizturēšanas mērķi ietilpst drošības līdzekļu mērķos.¹⁷

Kriminālprocesa likumā tiek daudz atrunāti aizturēšanas nosacījumi, bet nav konkrēti runāts par to kāds ir aizturēšanas mērķis vai nolūks, jo lemjot jautājumu par personas aizturēšanu ir jābūt skaidrs kāds ir aizturēšanas mērķis, kāpēc būtu jāveic aizturēšana.

Domājams, ka Kriminālprocesa likumam un Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksei atbilstošākais aizturēšanas mērķa (iemeslu) skaidrojums varētu būt – nolūks novērst situāciju, kad aizturētais izvairās no ierašanās kompetentā iestādē u.tml., liek šķēršļus kriminālprocesa novešanai līdz taisnīgam atrisinājumam.¹⁸

Kriminālprocesuālās aizturēšanas termiņu nosaka Kriminālprocesa likuma 268.pants. Saskaņā ar šā panta pirmo daļu procesa virzītājam nekavējoties, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā jāizlemj par aizturētā atzīšanu par aizdomās turēto vai apsūdzēto un par drošības līdzekļa piemērošanu. Aizturēšanas termiņa sākums ir personas faktiskās aizturēšanas brīdis. Brīdis, kad personas brīvība tiek faktiski ierobežota. Ar faktiskās aizturēšanas brīdi persona iegūst aizturētā statusu (Kriminālprocesa likuma 62.p. 2.d.). Aizturēšanas termiņš var beigties jebkurā brīdī, bet nepārsniedzot 48 stundas. Aprēķinot aizturēšanas termiņu jāņem vērā Kriminālprocesa likuma 314.panta ceturtajā daļā paredzētā procesuālo termiņu aprēķināšanas kārtība: ja termiņš attiecas uz personas tiesību atņemšanu vai ierobežošanu, par tā sākumu uzskatāms faktiskais tiesību atņemšanas vai ierobežošanas brīdis, bet par termiņa beigām — likumā vai lēmumā noteiktā termiņa faktiskais izbeigšanās brīdis (stunda vai diena).

Kriminālprocesa likuma 268.p. 2. un 3.d. paredz, ka pēc kriminālprocesuālajām darbībām par aizturētā atzīšanu par aizdomās turēto vai apsūdzēto un nopratināšanas, ja tā ir nepieciešama, procesa virzītājs nekavējoties lemj par šīs personas atbrīvošanu no īslaicīgās aizturēšanas vietas, ja tai piemērots drošības līdzeklis, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu. Ja aizturētais tiek atzīts par aizdomās turēto vai apsūdzēto un nepieciešamības gadījumā nopratināts, bet procesa virzītāja izraudzītais drošības līdzeklis ir saistīts ar personas brīvības

¹⁶ Meikališa Ā. Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskās reglamentācijas vēsturiskā attīstība Latvijā (no 1961.gada 1.aprīļa līdz mūsdienām) // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. - 76.lpp.

¹⁷ Meikališa Ā. Kriminālprocesa tiesības. Vispārīgā daļa. 1.grāmata. – Rīga: RaKa, 2000. – 463.lpp.

¹⁸ Strada-Rozenberga K. Aizturēšanas kriminālprocesuālā būtība un izpaušme // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.17 (420), 25.04.2006.

atņemšanu, persona var atrasties īslaicīgās aizturēšanas vietā līdz tās nogādāšanai pie izmeklēšanas tiesneša, ievērojot 48 stundu noteikto ierobežojumu no faktiskās aizturēšanas brīža.

Laiku, ko persona pavadījusi aizturēšanā, ieskaita drošības līdzekļa – apcietinājuma, mājas aresta un nepilngadīgā ievietošanas sociālās korekcijas izglītības iestādē kopējā termiņā (Krimināllikuma 277.p. 2.d., 282.p. 6.d., 285.p. 2.d.), bet notiesājoša sprieduma un prokurora priekšraksta par sodu gadījumā – izciestā soda termiņā (Krimināllikuma 52.p. 5.d.).

Kriminālprocesa likuma 264.panta ceturtā daļa noteic, ka kriminālprocesā personu var aizturēt tikai vienu reizi. Tas nozīmē, ka pat gadījumā, ja kriminālprocesa gaitā atkārtoti tiek konstatēts aizturēšanas pamats, nosacījumi un iemesli, nav pieļaujama personas atkārtota aizturēšana.

Kriminālprocesa likuma 264.panta ceturtā daļa neizslēdz personas aizturēšanu Kriminālprocesa likuma 270.panta kārtībā.

Kriminālprocesa likums nosaka izņēmumus no iepriekš analizētajiem kriminālprocesuālās aizturēšanas vispārīgajiem noteikumiem, kad personas nedrīkst aizturēt vai, tās aizturot, jāievēro papildus nosacījumi. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 118.panta otro daļu nedrīkst aizturēt un apcietināt diplomātisko kurjeru. Savukārt, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 119.panta otro daļu nedrīkst aizturēt un apcietināt konsulāro kurjeru.

No Kriminālprocesa likumā un citās tiesību normās garantētās Latvijas valsts amatpersonu kriminālprocesuālās imunitātes izriet šādi aizturēšanas ierobežojumi:

- Saeimas locekli nevar apcietināt, izdarīt pie viņa kratīšanas, ne citādi aprobežot viņa personas brīvību, ja tam nepiekrīt Saeima. Saeimas locekli var apcietināt, ja to notver pie paša nozieguma pastrādāšanas. Par katru Saeimas locekļa apcietināšanu divdesmit četru stundu laikā jāpaziņo Saeimas prezidijam, kurš to ceļ priekšā nākošā Saeimas sēdē izlemšanai par Saeimas locekļa paturēšanu apcietinājumā vai par viņa atsvabināšanu. Laikā starp sesijām, līdz sesijas atklāšanai, par Saeimas locekļa paturēšanu apcietinājumā lemj Saeimas prezidijs (Latvijas Republikas Satversmes 29.p.).
- Lēmumu par tiesneša un tiesībsarga aizturēšanu pieņem īpaši pilnvarots Augstākās tiesas tiesnesis. Ja tiesnesis vai tiesībsargs ir notverts smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, lēmums par aizturēšanu nav nepieciešams, bet 24 stundu laikā ir jāinformē īpaši pilnvarotais Augstākās tiesas tiesnesis un

ģenerālprokurors (Kriminālprocesa likuma 120.p. 2.d., likuma „Par tiesu varu”¹⁹ 13.p. 2.d., Tiesībsarga likuma²⁰ 4.p. 4.d.).

- Satversmes tiesas tiesneša aizturēšana var notikt tikai ar Satversmes tiesas piekrišanu. Šos jautājumus Satversmes tiesa izskata triju tiesnešu sastāvā (Satversmes tiesas likuma²¹ 35.p. 2.d.).
- Prokuroru var aizturēt likumā noteiktajā kārtībā, par to nekavējoties paziņojot ģenerālprokuroram (Kriminālprocesa likuma 120.p. 4.d. un Prokuratūras likuma²² 7.p. 1.d.).
- Valsts drošības iestādes²³ un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonu var aizturēt tikai ar ģenerālprokurora piekrišanu. Ja amatpersona ir notverta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, šāda piekrišana nav nepieciešama, bet 24 stundu laikā ir jāinformē ģenerālprokurors un attiecīgās valsts drošības iestādes vai biroja vadītājs (Kriminālprocesa likuma 120.p. 5.d., Valsts drošības iestāžu likuma 18.p. 7.d., Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma²⁴ 12.p. 3.d.).
- Aizturot Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādes amatpersonu, procesa virzītājs nekavējoties informē attiecīgās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādes vadītāju (Kriminālprocesa likuma 265.p. 4.d.).

Apkopojot visu iepriekš minēto var secināt, ka kriminālprocesuālo aizturēšanu var veikt tikai tad, ja ir konstatēti tās tiesiskie priekšnoteikumi:

- Aizturēšanas pamats – procesa virzītāja pamatots pieņēmums, ka persona izdarījusi Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un ka, nepiemērojot aizturēšanu, pastāv varbūtība, ka persona pretdarbosies kriminālprocesa mērķa sasniegšanai.

---

¹⁹ Par tiesu varu: Latvijas Republikas likums. Ziņotājs, Nr.1, 14.01.1993. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.08.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=62847>. [skatīts 10.10.10.].

²⁰ Tiesībsarga likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.65 (3433), 25.04.2006. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=133535>. [skatīts 11.10.10.].

²¹ Satversmes tiesas likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.103 (588), 14.06.1996. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?mode=DOC&id=63354>. [skatīts 11.10.10.].

²² Prokuratūras likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.65 (196), 02.04.1994. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=57276>. [skatīts 10.10.10.].

²³ Valsts drošības iestāžu likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.59 (190), 19.05.1994. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 13.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?mode=DOC&id=57256>. [skatīts 11.10.10.].

²⁴ Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.65 (2640), 30.04.2002. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=61679>. [skatīts 11.10.10.].

- Aizturēšanas nosacījumi – Kriminālprocesa likumā paredzētās situācijas, kad aizturēšana var tikt īstenota.
- Aizturēšanas mērķis (iemesls) – nolūks novērst situāciju, kad aizturētais liek šķēršļus taisnīgam krimināltiesisko attiecību noregulējumam.

Darba autore veica analīzi par aizturētām personām KPL 264.panta kārtībā Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Teikas iecirknī. Statistikas dati tika iegūti no Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes mājas lapas.²⁵ Tika analizēts 2008.gads; 2009.gads un 2010.gada 9 mēneši. Analīzes gaitā tika konstatēts, ka:

- 2008.gadā aizturētas 244 personas;
- 2009.gadā aizturētas 264 personas;
- 2010.gada 9 mēnešos aizturētas 146 personas (skatīt pielikumu Nr.1)

Aplūkojot statistikas datus darba autore secina, ka ar katru gadu noziedzības līmenis palielinās. Līmeņa palielināšanos iespaido sociālā stāvokļa pasliktināšanās valstī, kas iespaido gan to, ka pēdējo gadu laikā Latvijā ir paaugstinājies bezdarba līmenis, gan to, ka samazinājušies iedzīvotāju ienākumi, līdz ar to cilvēkiem nav citas iespējas kā pastrādāt noziedzīgus nodarījumus, lai tikai spētu izdzīvot un vismaz kaut kādā veidā pabarotu sevi un savu ģimeni. Protams, noziedzības palielināšanos iespaido arī tas, ka valstī ir palielinājušās nelegālās narkotikas, alkohols un citas psihotropās vielas, kas padara cilvēkus atkarīgus un liek lietot vēl un vēl.

Veicot sīkāku augstāk minēto statistikas datu analīzi, sadalot aizturētās personas vīriešos un sievietēs, tika konstatēts, ka VP RRP Rīgas Teikas iecirknī KPL 264.panta kārtībā no aizturētajām personām kopumā:

- 2008.gadā no 244 aizturētajām personām 222 vīrieši un 22 sievietes;
- 2009.gadā no 264 aizturētajām personām 213 vīrieši un 51 sievietes;
- 2010.gada 9 mēnešos no 146 aizturētajām personām 125 vīrieši un 13 sievietes (skatīt pielikumā Nr.2).

Darba autore vēl papildus izpētīja statistikas datus par Īslaicīgās aizturēšanas birojā aizturētajām personām saskaņā ar KPL, kas ir publicēti Valsts policijas mājas lapā.²⁶

Lai optimizētu īslaicīgās aizturēšanas vietu darbu VP RRP saskaņā ar 2008.gada 30.aprīļa VP pavēli Nr.717 un 2008.gada 20.maija pavēli Nr.792 „Par štatu

²⁵ Gada publiskais pārskats, Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes iecirkņu darba rezultāti (Rīgas pilsētā) par 2008.gadu; 2009.gadu un 2010.gada 9mēnešiem [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.intra.rgpp.gov.lv> [skatīts 20.10.10.].

²⁶ Gada publiskais pārskats, Valsts policijas darbības rezultāti noziedzības apkarošanā un novēršanā par 2008.gadu; 2009.gadu un 2010.gada I pusgadu- par aizturētajām personām Īslaicīgās aizturēšanas birojā saskaņā ar KPL panta prasībām [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.intranet.vp.gov.lv> [skatīts 20.10.10.].

organizatoriskajiem jautājumiem”, no 2008.gada 1.jūnija tika izveidots VP RRP KPP Īslaicīgās aizturēšanas birojs (ĪAB), kurā ietilpst divas nodaļas. Saskaņā ar spēkā esošo reglamentu VP RRP KPP ĪAB 1.nodaļā tiek ievietotas personas, kas aizturētas kriminālprocesuālā kārtībā un veicot statistikas datu apkopojumu darba autore secina, ka kopumā aizturētas:

- 2008.gadā - 2405 personas;
- 2009.gadā – 3890 personas;
- 2010.gada I pusgadā – 1835 personas (skatīt pielikumā Nr.3).

Veicot sīkāku iegūto datu analīzi tika konstatēts, ka īslaicīgās aizturēšanas birojā:

- 2008.gadā no 2405 aizturētajām personām 2101 vīrieši un 304 sievietes;
- 2009.gadā no 3890 aizturētajām personām 3306 vīrieši un 584 sievietes;
- 2010.gada I pusgadā no 1835 aizturētajām personām 1600 vīrieši un 235 sievietes (skatīt pielikumā Nr.4).

Aplūkojot statistikas datus autore konstatē, ka arī ĪAB palielinājies aizturēto personu skaits KPL kārtībā.

Darba autore uzskata, ka visi augstāk minētie statistikas dati nav precīzi, jo šo datu uzskaitē netiek pilnvērtīgi kontrolēta. Nevienam nevar garantēt to, ka visas personas, kas tikušas aizturētas, ir ierakstītas aizturēšanās grāmatās un ievadītas datu bāzēs.

2.2 Aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšana

Stājoties spēkā Kriminālprocesa likumam 2005.gada 1.oktobrī tika ieviests jauns kriminālprocesuālais aizturēšanas institūts, kas sākotnēji tika dēvēts par „pirmsapcietinājuma aizturēšanu”, bet ar 2007.gada 17.maija likumu „Grozījumi Kriminālprocesa likumā”²⁷, kas stājās spēkā 2007.gada 21.jūnijā, tika pārdēvēts par „aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšanu”, ko paredz Kriminālprocesa likuma 270.pants. Šā aizturēšanas institūta iekļaušana Kriminālprocesa likumā kopumā vērtējama pozitīvi, jo tā daļā gadījumu atrisina problēmu, kas pastāvēja iepriekš, - proti, uz kāda pamata liegt brīvību personai, attiecībā uz kuru tiek skatīts jautājums par apcietināšanu, vēl pirms drošības līdzekļa - apcietinājuma piemērošanas.²⁸

²⁷ Grozījumi Kriminālprocesa likumā: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.91 (3667), 07.06.2007.

²⁸ Meikališa Ā. Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskās reglamentācijas vēsturiskā attīstība Latvijā (no 1961.gada 1.aprīļa līdz mūsdienām) // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. - 82.lpp.

Darba autore uzskata, ka nepieciešams Kriminālprocesa likumā iekļaut definīciju - aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšana. Lai varētu skaidri izprast, vai Kriminālprocesa likuma 270.pantā paredzētā aizturēšana ir uzskatāma par patstāvīgu procesuālo piespiedu līdzekli vai tikai Kriminālprocesa likuma 263.pantā definētās aizturēšanas paveidu.

K.Strada-Rozenberga uzskata, ka pēc savas būtības Kriminālprocesa likuma 270.pantā paredzētā aizturēšana ir atzīstama par patstāvīgu procesuālo piespiedu līdzekli, jo tā būtiski atšķiras no Kriminālprocesa likuma 263.pantā definētās aizturēšanas:

- 1) atšķiras aizturēšanas pamats un nosacījumi;
- 2) atšķiras aizturēšanas termiņi;
- 3) atšķiras to izmeklēšanas darbību apjoms, ko var veikt ar aizturēto personu;
- 4) atšķiras aizturēto personu procesuālais statuss.²⁹

Kriminālprocesa likuma 270.panta pirmā daļa nosaka, ka aizdomās turēto vai apsūdzēto var aizturēt, lai nogādātu pie procesa virzītāja, ja ir izsludināta viņa meklēšana saistībā ar tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru likumā paredzēts ar brīvības atņemšanu saistīts sods, un šai personai nav piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis. Tātad ir jāizsecina, ka aizturēšana ir piemērojama situācijā, kad procesa virzītājs atbilstoši Kriminālprocesa likuma 378.panta piektajai daļai ir izsludinājis aizdomās turētā vai apsūdzētā meklēšanu saistībā ar tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru Krimināllikumā paredzēts ar brīvības atņemšanu saistīts sods, un šai personai nav piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 270.panta otro daļu ir teikts, lai nodrošinātu, ka aizdomās turētais, apsūdzētais vai persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, tiek nogādāta pie izmeklēšanas tiesneša, izmeklētājs vai prokurors var aizturēt šīs personas, ja:

- 1) ir sagatavots ierosinājums par tāda drošības līdzekļa piemērošanu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, t.i., ir sagatavots ierosinājums par drošības līdzekļa – apcietinājuma, mājas aresta vai nepilngadīgā ievietošanas sociālās korekcijas izglītības iestādē – piemērošanu;
- 2) ir pieņemts lēmums par ekspertīzes noteikšanu un sagatavots ierosinājums par personas ievietošanu ārstniecības iestādē ekspertīzes izdarīšanai;
- 3) ir sagatavots ierosinājums ievietot psihiatriskajā slimnīcā personu, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

---

²⁹ Strada-Rozenberga K. Aizturēšanas kriminālprocesuālā būtība un izpausme // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.17 (420), 25.04.2006.

Kriminālprocesa likuma 270.panta trešā daļa paredz, ka par meklēšanā esošā aizdomās turētā vai apsūdzētā aizturēšanas faktu nekavējoties ir jāpaziņo procesa virzītāja iestādei, un tai ne vēlāk kā 12 stundu laikā jānodrošina aizturētās personas nogādāšana pie procesa virzītāja. Ja procesa virzītājs sagatavo ierosinājumu par tāda drošības līdzekļa piemērošanu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā no faktiskās aizturēšanas brīža nogādājama pie izmeklēšanas tiesneša. Kriminālprocesa likuma 270.panta ceturrtā daļa paredz, ka visos minētajos gadījumos aizturētā persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā 12 stundu laikā nogādājama pie izmeklēšanas tiesneša. Ar personām, kuras šādā kārtībā tikušas aizturētas, likums aizliedz veikt jebkādas izmeklēšanas darbības, izņemot nopratināšanu par apstākļiem, kas ir svarīgi, lai izlemtu jautājumu par piespiedu līdzekļa piemērošanu vai grozīšanu.

Jāatzīmē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 270.panta pirmo daļu var aizturēt arī tādu meklēšanā esošu aizdomās turēto vai apsūdzēto, kas konkrētā kriminālprocesa ietvaros jau reiz ir bijis aizturēts Kriminālprocesa likuma 264.panta kārtībā.

Kriminālprocesa likuma 270.pantā noteiktajā kārtībā aizturēšanu var piemērot tikai attiecībā pret personām, kurām ir noteikts procesuālais statuss konkrētajā kriminālprocesā:

- aizdomās turēto – personu, kura ar procesa virzītāja rakstveida lēmumu atzīta par aizdomās turēto;
- apsūdzēto – personu, kura ar prokurora rakstveida lēmumu saukta pie kriminālatbildības;
- personu, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai.

Kriminālprocesa likuma 270.panta kriminālprocesuālās aizturēšanas gadījumā nepieciešams konstatēt aizturēšanas tiesiskos priekšnoteikumus: aizturēšanas pamatu, nosacījumu un mērķi. Aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšanas pamats izriet no Kriminālprocesa likuma 241.panta pirmās daļas un 270.panta pirmās un otrās daļas, kā arī Kriminālprocesa likuma 270.panta pirmajā un otrajā daļā ir uzskaitīti aizturēšanas tiesiskie nosacījumi. Bet aizturēšanas mērķis pēc būtības neatšķiras Kriminālprocesa likuma 263.pantā definētajai aizturēšanai.

Darba autore veica analīzi par personām kam piemērots apcietinājums KPL 272.panta kārtībā Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Teikas iecirknī. Šie statistikas dati publicēti Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes mājas lapā.³⁰

Tika analizēti 2008.gads; 2009.gads un 2010. gada 9 mēneši. Analīzes gaitā tika konstatēti, ka apcietinājums piemērots:

- 2008.gadā 16 personām;
- 2009.gadā 24 personām;
- 2010.gada 9 mēnešos 19 personām (skatīt pielikumu Nr.5)

Kā redzams tad personu kam piemērots apcietinājums VP RRP Rīgas Teikas iecirknī skaits palielinājies, kas ir saistīts ar to, ka noziedzības līmenis valstī ir palielinājies un apstākļi, kas to ietekmē ir tieši paši, par kuriem jau iepriekš darbā runāja autore.

2.3. Personas aizturēšana krimināltiesiskās sadarbības ietvaros

Kriminālprocesa likumā reglamentēta ne tikai aizturēšana Kriminālprocesa likuma 263.panta un 270.panta izpratnē, bet arī aizturēšana starptautiskās sadarbības krimināltiesiskajā jomā ietvaros ko paredz Kriminālprocesa likuma (c) daļa.

Mūsdienās noziedzības apkarošana kļuvusi ne tikai par Latvijas, bet par visas pasaules problēmu. Rodas jautājums, ko darīt, ja personas, kas nepieciešama kriminālprocesuālajām vajadzībām, lai procesa virzītājs varētu veikt procesuālās darbības, atrašanās vieta nav zināma vai atrašanās vieta ir noskaidrota un zināms, ka persona atrodas ārpus Latvijas robežām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 673.panta 1.daļu Starptautisko sadarbību krimināltiesiskajā jomā Latvija ārvalstij lūdz un nodrošina:

1. personas izdošanā kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, vai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai;
2. kriminālprocesa nodošanā;
3. notiesātās personas nodošanā brīvības atņemšanas soda izpildei;
4. procesuālās darbības izpildei;
5. sprieduma atzīšanā un izpildē;
6. citos starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos.

Konstatējot šādu personu citā valstī, saprotams, ka šīs valsts nevar būt kompetenta izpildīt attiecīgo sodu, jo tās rīcībā nav tam nepieciešamo dokumentu. Attiecīgā valsts var

---

³⁰ Statistiskie dati, Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes iecirkņu darba rezultāti (Rīgas pilsētā) par 2008.gadu; 2009.gadu un 2010.gada 9mēnešiem [tiešaiste]. Pieejams: <http://www.intra.rgpp.gov.lv> [skatīts 20.10.10.].

izskatīt spriedumu pieņēmušās valsts lūgumu par personas izdošanu vai arī par soda izpildi un, konstatējot visus nosacījumus, kas attiecas uz konkrēto gadījumu, izlemt par lūgumu izpildi vai atteikšanos to darīt.³¹

Kriminālprocesa likums noteic īpašu kārtību personas aizturēšanai izdošanas nolūkā. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 699.panta pirmo daļu izmeklētājs vai prokurors var aizturēt personu līdz 72 stundām izdošanas nolūkā:

- 1) ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tā citas valsts teritorijā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzēta izdošana;
- 2) ja ārvalsts izsludinājusi tās meklēšanu un iesniegusi pagaidu apcietināšanas vai izdošanas lūgumu.

Kriminālprocesa likuma 699.p.2.d. nosaka: ka par personas aizturēšanu izdošanas nolūkā izmeklētājs vai prokurors raksta protokolu, norādot tajā aizturētā vārdu, uzvārdu un citus nepieciešamos personas datus, aizturēšanas iemeslu, kā arī to, kur, kad un kas šo personu aizturējis. Aizturēšanas protokolu paraksta aizturētājs un izdodamā persona.

Aizturētājs informē izdodamo personu par tās tiesībām, un par to tiek izdarīta atzīme aizturēšanas protokolā. Par personas aizturēšanu nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā jāinformē Ģenerālprokuratūra, nosūtot tai personas aizturēšanas dokumentus. Ģenerālprokuratūra informē valsti, kura izsludinājusi personas meklēšanu (Kriminālprocesa likuma 699.p.2-3.d.)

Ja 72 stundu laikā no personas aizturēšanas brīža netiek piemērots pagaidu vai izdošanas apcietinājums, aizturētā persona atbrīvojama vai piemērojams kāds cits drošības līdzeklis (Kriminālprocesa likuma 699.p.5.d.).

Kriminālprocesa likuma 717.p. 1.d. paredz, ka personas aizturēšana izdošanas nolūkā notiek Kriminālprocesa likuma 699.panta noteiktajā kārtībā, kad tiek aizturētas Eiropas Savienības dalībvalstij izdodamās personas, ja par tām ir pieņemts Eiropas apcietinājuma lēmums vai starptautiskās meklēšanas sistēmā ievietots paziņojums par šāda lēmuma esamību.

Kriminālprocesa likuma 734.pants nosaka: ja kompetentā iestāde uzskata par nepieciešamu piemērot pagaidu apcietinājumu, tā var dot uzdevumu policijai aizturēt personu uz laiku līdz aiznākamās dienas pulksten divpadsmitiem nogādāšanai pie izmeklēšanas tiesneša. Par personas aizturēšanu policijas darbinieks raksta protokolu, kurā norāda precīzu aizturēšanas laiku un vietu, kā arī atspoguļo aizturētās personas tiesību izskaidrošanu.

---

³¹ Vītoliņš V. Personas aizturēšana, realizējot starptautisko sadarbību krimināltiesiskajā jomā// Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. - 175.lpp.

Protokolu paraksta aizturētājs un aizturētais, kā arī advokāts, ja viņš piedalās. Ja līdz aiznākamās dienas pulksten divpadsmitiem aizturētajai personai netiek piemērots pagaidu apcietinājums, šī persona atbrīvojama. No aizturēšanas brīža tiek skaitīts pagaidu apcietinājuma termiņš.

Kriminālprocesa likuma 788.pants nosaka, ka: kompetentā iestāde var uzdot policijai aizturēt uz laiku līdz 48 stundām arī personu, kura ārvalstī notiesāta par tādu nodarījumu, par kādu būtu pieļaujama apcietināšana Latvijā notiekošā procesā, ja:

- 1) ārvalsts paziņo par savu nodomu lūgt šajā ārvalstī piespriedē ar brīvības atņemšanu saistītā soda izpildi un lūdz apcietināt personu sakarā ar tās izvairīšanos no soda;
- 2) Tieslietu ministrija saskata iespēju, ka notiesātais, par kuru ārvalsts iesniegusi ar brīvības atņemšanu saistīta soda izpildīšanas lūgumu, izvairīsies no piedalīšanās tiesas sēdē par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu;
- 3) Tieslietu ministrija uzskata, ka aizmuguriski notiesātais, atrazdamies brīvībā, pretlikumīgi ietekmēs liecinošās personas vai viltos pierādījumus.

Aizturētā persona ir atbrīvojama, ja 48 stundu laikā netiek piemērots pagaidu apcietinājums.

Personas aizturēšana ir pieļaujama tikai Ģenerālprokuratūras vai Tieslietu ministrijas uzdevumā, kas ir tiesīgas konstatēt personas aizturēšanas iemeslu un nosacījumu esamību.

Starptautiskās kriminālprocesuālās sadarbības ietvaros paredzēta personas aizturēšana arī, piemērojot starptautiskās sadarbības veidu – ārvalstī uzsākta kriminālprocesa pārņemšana Latvijā.

Salīdzinot personas aizturēšanu izdošanas nolūkā ar iepriekš analizētajām aizturēšanām ko paredz Kriminālprocesa likuma 264.p. un 270.p., kas tiek veiktas vietējā kriminālprocesa ietvaros, ir konstatējamas atšķirības gan aizturēšanas termiņos, gan arī kārtībā un procesuālajā noformēšanā.

Kriminālprocesa likums pieļauj personas aizturēšanu saistībā ar šādiem kriminālprocesuālās sadarbības veidiem:

- personas izdošana kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, vai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai;
- Kriminālprocesa pārņemšana;
- Notiesātās personas pārņemšana brīvības atņemšanas soda izpildei;
- Sprieduma atzīšana un izpilde;

- Krimināltiesiskā sadarbība ar starptautiskajām tiesām, kuras ietvaros personas aizturēšana var tikt veikta identiski kā gadījumā, kad lemts jautājums par sprieduma atzīšanu un izpildi.³²

Starptautiskie līgumi ļoti reti, kad nosaka kritērijus personas aizturēšanai.

---

³² Vītoliņš V. Personas aizturēšana, realizējot starptautisko sadarbību krimināltiesiskajā jomā// Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. - 176.lpp.

3. Aizturēšanas kārtība

3.1. Aizturēšanas procedūra un tās procesuālais noformējums

Lai aizturēšana būtu tiesiska, ir jābūt aizturēšanas nosacījumiem, pamatam un iemesliem. Obligāti jāatceras, ka veicot jebkuru aizturēšanu ir jāievēro likumā noteikto aizturēšanas procesuālo kārtību.

Likuma „Par Policiju” 12.pants nosaka policijas darbinieka vispārējās tiesības, kurās ir noteikti gadījumi, kad policija var veikt personu aizturēšanu.³³ Kriminālprocesa likuma 265.panta 1.daļa paredz, ka: aizturēšanas procedūra sākas ar to, ka, aizturot personu pēc savas iniciatīvas vai procesa virzītāja uzdevumā,

- valsts policijas darbinieks
- vai izmeklēšanas iestādes darbinieks,
- vai arī prokurors

nekavējoties šai personai paziņo, par ko tā tiek aizturēta, un brīdina, ka tai ir tiesības klusēt, ka visu, ko šī persona teiks, var izmantot pret to.

Ja ir pamats uzskatīt, ka aizturamajam ir ierocis vai ka viņš var iznīcināt, izmest vai noslēpt pie viņa esošu pierādījumu, amatpersona, kura izdara aizturēšanu, var veikt aizturamā kratīšanu. Par kratīšanu jānorāda personas aizturēšanas protokolā. Aizturamās personas kratīšana veicama, ievērojot personas kratīšanas vispārīgo noteikumu, ka personas kratīšanu var izdarīt tikai tā paša dzimuma amatpersona, ja nepieciešams, pieaicinot ārstniecības personu neatkarīgi no dzimuma.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 265.p.3.d. Ja ir acīmredzama personas saistība ar izdarītu noziedzīgu nodarījumu, par kuru var piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, un šī persona atrodas noziedzīga nodarījuma izdarīšanas vietā vai bēg no tās vai ja izsludināta personas meklēšana par šāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, to var aizturēt jebkurš un nekavējoties nodot tuvākajam policijas darbiniekam.

Veicot jebkuru aizturēšanas darbību procesa virzītājam ir jāpaziņo likumā noteiktajām citām personām par procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanu.

Kriminālprocesa likuma 247.pants nosaka, ka par aizturēšanas piemērošanu un aizturētās personas atrašanās vietu procesa virzītājam nekavējoties, ievērojot personas gribu un norādījumus, jāinformē tās ģimene vai cits tuvinieks un darbavieta vai mācību vieta, bet par nepilngadīgā aizturēšanu nekavējoties jāinformē viņa vecāki vai cits pilngadīgs tuvs

---

³³ Likums „Par policiju” . Spēkā esošs no 04.06.1991. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.07.2009. Ziņotājs Nr.37, 24.09.1992. [tiešsaite] Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=67957> [skatīts 24.10.10.].

radnieks, vai aizbildnis, ja attiecīgā persona ir aizbildnībā. Par piespiedu līdzekļa piemērošanu ārvalsts pilsonim, ievērojot attiecīgās personas gribu, jāinformē šis valsts pārstāvniecība ar Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas starpniecību.

Darba autore piekrīt I.Lodītes paustajam viedoklim, ka Kriminālprocesa likuma norāde – aizturētajam ir tiesības prasīt, lai par aizturēšanu paziņo tikai tuviniekam, mācību iestādei vai darba devējam – ir interpretējama plašāk, iekļaujot šajā kategorijā visas personas, kurām ir likumīga interese zināt par aizturētās personas stāvokli. Turklāt, lai nodrošinātu aizturētā tiesību pilnvērtīgu realizāciju, prasība paziņot par aizturēšanu ir jāizpilda nekavējoties un ievērojot aizturētās personas gribu un norādījumus, jo tā var būt saistīta ar citu tiesību nodrošināšanas iespējām, piemēram, aizturētā tiesībām uz aizstāvību.³⁴

Kriminālprocesa likuma 248.pants nosaka, ja aizturētajai personai bez uzraudzības un aprūpes paliek nepilngadīgais vai tās aizbildnībā vai aizgādībā esoša persona, procesa virzītājam jānodrošina šai personai ar kontrolētu sakaru starpniecību sazināties ar tuvinieku vai citu personu par uzraudzības un aprūpes nodrošināšanu. Ja personai tādu iespēju nav, procesa virzītājam jāinformē bērnu tiesību aizsardzības vai sociālās iestādes vai arī bāriņtiesa (pagasttiesa).

Ja aizturētajai personai bez uzraudzības paliek īpašums, procesa virzītājam jānodrošina šai personai ar kontrolētu sakaru starpniecību sazināties ar tuvinieku vai citu personu par īpašuma pārvaldīšanas nodrošināšanu. Ja personai tādu iespēju nav, pēc šīs personas lūguma procesa virzītājam ar lēmumu uz laiku, ne ilgāku par trim mēnešiem, jānodrošina īpašuma aizsardzība pašvaldībai pēc īpašuma atrašanās vietas, lai personai nodrošinātu iespēju vienoties par īpašuma turpmāku pārvaldīšanu. Finansējums īpašuma aizsardzībai tiek nodrošināts no valsts budžetā speciāli šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem. Kārtību, kādā tiek aizsargāts personas īpašums, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts procesuālais piespiedu līdzeklis, noteic Ministru kabineta 2009.gada 6.oktobra noteikumi Nr.1132 „Kārtība, kādā aizsargā personas īpašumu, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts procesuālais piespiedu līdzeklis”.³⁵

Ministru kabineta noteikumos Nr.1132 ir noteikts, ka procesa virzītājs nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas lemj par īpašuma aizsardzības nodrošināšanu un:

- rakstiski vai steidzamos gadījumos, papildus izmantojot arī citus sakaru līdzekļus, paziņo par lēmumu pašvaldībai, kuras teritorijā atrodas īpašums;

³⁴ Lodīte I. Aizturētā tiesības un pienākumi // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. - 57.lpp.

³⁵ Kārtība, kādā aizsargā personas īpašumu, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts procesuālais piespiedu līdzeklis: Ministru kabineta noteikumi Nr.1132. Latvijas Vēstnesis, Nr.161 (4147), 09.10.2009. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=198882&from=off>. [skatīts 24.10.10].

nodod pašvaldībai personas iesnieguma kopiju, atslēgas un citus priekšmetus vai norāda to atrašanās vietu.

Triju darbadienu laikā pēc tā kā saņemts lēmums, pašvaldības pilnvarotajai personai ir jāveic īpašuma apskate, sastādot personas īpašuma apskates aktu un nekavējoties jāorganizē īpašuma aizsardzība.

Īpašuma aizsardzību pašvaldība īsteno:

- pieņemot īpašumu uzraudzībā;
- slēdzot līgumu ar citu fizisku vai juridisku personu par īpašuma nodošanu uzraudzībā.

Lai nodrošinātu īpašuma saglabāšanu, pašvaldība, organizējot īpašuma aizsardzību, izvēlas piemērotāko un finansiāli izdevīgāko īpašuma aizsardzības veidu un pieņem attiecīgu lēmumu. Lēmuma kopiju nosūta personai un procesa virzītājam pievienošanai krimināllietas materiāliem. Lēmums, kuru pašvaldība pieņēmusi, nav pārsūdzams.

Persona var vienoties ar pašvaldību par papildu pienākumiem īpašuma aizsardzības laikā, noslēdzot par to atsevišķu vienošanos.

Īpašuma aizsardzību izbeidz, ja:

- personai atcelts ar brīvības atņemšanu saistītais procesuālais drošības līdzeklis vai grozīts uz tādu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu;
- persona ir rakstiski atteikusies no īpašuma aizsardzības vai vienojusies par īpašuma aizsardzību ar citu personu;
- beidzies īpašuma aizsardzības termiņš;
- stājies spēkā notiesājošs spriedums vai prokurora priekšraksts par sodu;
- persona zaudējusi īpašuma tiesības;
- persona ir mirusi.

Ministru kabineta noteikumu Nr.1132 trešās daļas 15.-17.punkti nosaka, ka:

- Ja personai tiek atcelts ar brīvības atņemšanu saistīts procesuālais drošības līdzeklis vai grozīts uz tādu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, vai stājies spēkā prokurora priekšraksts par sodu, persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā piecu dienu laikā personīgi vai ar pilnvarota pārstāvja starpniecību pārņem īpašumu tā atrašanās vietā. Akta vienu eksemplāru izsniedz personai vai tās pilnvarotam pārstāvim, otru – personai, kas nodrošinājusi īpašuma uzraudzību, vai tās pilnvarotam pārstāvim, bet trešo nosūta procesa virzītājam pievienošanai krimināllietas materiāliem.
- Ja persona atteikusies no īpašuma aizsardzības vai vienojusies par īpašuma aizsardzību ar citu personu, vai persona zaudējusi īpašuma tiesības, pašvaldības pilnvarots

pārstāvis ne vēlāk kā 10 dienu laikā sastāda īpašuma pieņemšanas un nodošanas aktu, piedaloties personai, kas turpmāk nodrošinās īpašuma aizsardzību, vai jaunajam īpašniekam.

- Ja beidzies īpašuma aizsardzības termiņš vai stājies spēkā notiesājošs spriedums, pašvaldības pilnvarots pārstāvis nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju darbdienu laikā sastāda īpašuma pieņemšanas un nodošanas aktu, piedaloties pašvaldības pilnvarotam pārstāvim un procesa virzītājam vai citai personai viņa uzdevumā.

Pēdējos divos gadījumos akta vienu eksemplāru izsniedz personai, kas nodrošinājusi īpašuma uzraudzību, vai tās pilnvarotam pārstāvim, bet otru nosūta procesa virzītājam pievienošanai krimināllietas materiāliem.

Pašvaldība 10 darbdienu laikā pēc īpašuma aizsardzības izbeigšanas iesniedz procesa virzītājam norēķinu un to pamatojošu dokumentu apliecinātas kopijas. Procesā virzītājs norēķinu par īpašuma aizsardzību un tam pievienotos dokumentus pievieno krimināllietas materiāliem.

Izdevumus, kas saistīti ar īpašuma aizsardzību, sedz no pašvaldības budžeta. Izbeidzoties īpašuma aizsardzībai, izdevumus, kas tika izlietoti īpašuma aizsardzībai, pašvaldībai atmaksā no valsts budžetā speciāli šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem, bet, ja par personu netiek pieņemts rehabilitējošs nolēmums, tos atlīdzina Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Ja, personai piemērojot ar brīvības atņemšanu saistītu procesuālo piespiedu līdzekli, bez uzraudzības un aprūpes paliek dzīvnieks un persona ar kontrolētu sakaru starpniecību nav sazinājusies ar tuvinieku vai citu personu par tā uzraudzības un aprūpes nodrošināšanu, kā arī nav lūgusi procesa virzītāju nodrošināt aizturētā īpašuma aizsardzību, procesa virzītājam ar lēmumu jāuzdod pašvaldībai pēc īpašuma atrašanās vietas nodrošināt bez uzraudzības palikušā dzīvnieka aprūpi vai rīcību ar to normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Par veiktajiem pasākumiem procesa virzītājs rakstveidā informē personu, kurai piemērots piespiedu līdzeklis.

Jebkura kriminālprocesa veicošās amatpersonas darbība ir likumā noteiktajā kārtībā dokumentāli nostiprināma. Kriminālprocesa laikā aizturēšana tiek procesuāli noformēta aizturēšanas protokolā. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 266.panta pirmo daļu personas aizturēšanas vietā vai pēc aizturētā nogādāšanas aizturēšanas telpās amatpersona, kura izdarīja aizturēšanu, nekavējoties raksta aizturēšanas protokolu (skatīt pielikumu Nr.6)

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 266.panta pirmo daļu, tad aizturēšanas protokolā norāda:

- 1) kas, kad un kur izdarījis aizturēšanu;

- 2) par kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu notikusi aizturēšana;
- 3) kāpēc un kas aizturēts;
- 4) kādā stāvoklī ir aizturētais, kāds ir viņa ārējais izskats un kādas ir viņa sūdzības par veselību;
- 5) kāds ir viņa apģērbs;
- 6) vai ir veikta personas pārmeklēšana un kas ir atrasts;
- 7) kādi dokumenti, priekšmeti, nauda un citas vērtības atrodas pie aizturētās personas;
- 8) aizturētā sniegto paskaidrojumu.

Vēl papildus minētajam aizturēšanas protokolā norāda aizturēšanas protokola sastādīšanas laiku, vietu, un faktiskās aizturēšanas laiku (stundās un minūtēs. Tiek norādīta tā amatpersona (amats, vārds un uzvārds), kas izdarījusi aizturēšanu. Aizturēšanu var izdarīt gan pats procesa virzītājs, gan viņa uzdevumā kāda cita amatpersona (procesuālo uzdevumu izpildītājs). Ja aizturēšanu veica kāda cita persona procesa virzītāja uzdevumā, tad aizturēšanas protokolā norāda, ka aizturēšana izdarīta procesa virzītāja uzdevumā, kā arī kriminālprocesa reģistrā ierakstāmas ziņas par attiecīgo procesuālo uzdevumu izpildītāju.

Svarīgi aizturēšanas protokolā norādīt ziņas par aizturēšanas vietu (precīza aizturēšanas adrese) un par kāda Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu notikusi aizturēšana.

Kriminālprocesa likuma 266.panta pirmās daļas 3.punkts paredz, ka aizturēšanas protokolā norādāmas ziņas par aizturēto. Vienlaikus likums nenosaka, kādas konkrēti ziņas par aizturētā personu protokolā nepieciešams norādīt. Valsts policijas praksē ir aprobēts, ka aizturēšanas protokolā tiek norādītas šādas ziņas par aizturētā personu: vārds, uzvārds, personas kods, dzimšanas gads un vieta, valstiskā piederība, izglītība un specialitāte, ģimenes stāvoklis, dzīvesvieta un telefona numurs, darba vieta un ieņemamais amats, ziņas par iepriekšējām sodāmībām un personu apliecinošo dokumentu.

Jebkurā gadījumā fiksējot aizturēšanas protokolā ziņas par aizturētā personu, tās obligāti nepieciešams pārbaudīt, jo nav izslēgta situācija, ka aizturētais nolūkā izvairīties no kriminālatbildības sniedzis nepatiesas ziņas par savu personību.

Aizturēšanas protokolā norādāms kriminālprocesuālās aizturēšanas pamats, konkrētais nosacījums (jānorāda attiecīgā Kriminālprocesa likuma 264.panta daļa un punkts) un mērķis (iemesls).

Veicot aizturēšanu, vienlaicīgi tiek arī konstatēts, kādā stāvoklī atrodas aizturētais, kāds ir viņa ārējais izskats (piemēram, vai ir ārēji redzami miesas bojājumi) un apģērbs un kādas ir viņa sūdzības par veselību. Minētās ziņas fiksējamas aizturēšanas protokolā. Ja pastāv

aizdomas, ka aizturētais atrodas alkohola, narkotisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē, tad šīs aizdomas nepieciešams pārbaudīt (piemēram, ar alkometra palīdzību konstatējot alkohola daudzumu personas izelpā; nogādājot aizturēto uz medicīnisko pārbaudi narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes noteikšanai). Pārbaudes materiāli (alkometra izdrukas, medicīniskās pārbaudes protokols) pievienojami aizturēšanas protokolam. Jāatzīst, ka praksē minētā kārtība ne vienmēr tiek ievērota. Nereti aizturēšanas protokolā fiksētās ziņas par aizturētā atrašanos apreibinošo vielu ietekmē pamatojas tikai uz amatpersonas, kura izdarīja aizturēšanu, subjektīviem novērojumiem. Šāda prakse nav atbalstāma, jo dod iespēju aizdomās turētajam vai apsūdzētajam turpmākajā kriminālprocesā daudz vieglāk apšaubīt faktu, ka viņš aizturēšanas brīdī atradās apreibinošo vielu ietekmē.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 266.panta pirmās daļas 6.punktu aizturēšanas protokolā jānorāda, vai veikta personas pārmeklēšana un kas ir atrasts. Citētais likuma punkts pēc satura neatbilst Kriminālprocesa likuma terminoloģijai, jo likums neparedz tādu izmeklēšanas darbību kā personas pārmeklēšana. Vēsturiski termina „pārmeklēšana” ietveršana likumā saistāma ar Kriminālprocesa likuma projektu,³⁶ kas tika pieņemts Saeimā 1.lasījumā 2003.gada 19.jūnijā. Minētā Kriminālprocesa likuma projekta 262.panta otrajā daļā (tagad – 265.p.) bija paredzēta aizturamās personas pārmeklēšana. Kriminālprocesa likuma projekta 3.lasījumā,³⁷ kas tika pieņemts Saeimā 2005.gada 21.aprīlī, 265.pantā ietvertais termins „pārmeklēšana” tika aizstāts ar terminu „kratīšana”, bet likumdevēja neuzmanības dēļ netika izdarīti attiecīgi precizējumi Kriminālprocesa likuma 266.pantā. Tādējādi, lai novērstu šo juridiskās tehnikas kļūdu, Kriminālprocesa likuma 266.panta pirmās daļas 6.punktā izdarāms grozījums, aizstājot terminu „pārmeklēšana” ar terminu „kratīšana”.

Aizturēšanas protokolā norādāmi tie dokumenti, priekšmeti, nauda un citas vērtības, kas atrastas pie aizturētās personas. Ja aizturamās personas kratīšanas laikā tiek izņemti priekšmeti vai dokumenti, kuriem ir pierādījuma nozīme, tie reģistrējami lietisko pierādījumu un dokumentu sarakstā.

Pēc aizturēšanas protokola sastādīšanas aizturētais jāiepazīstina ar aizturēšanas protokola saturu, viņam tiek izskaidrotas aizturētās personas tiesības un pienākumi, turklāt šī informācija tiek izsniegta rakstveidā viņam saprotamā valodā, izsniedzot izrakstu no Kriminālprocesa likuma par aizturētā tiesībām un pienākumiem, par ko aizturētais parakstās aizturēšanas protokolā.

---

³⁶ Kriminālprocesa likums: Latvijas Republikas likuma projekts. 1.lasījumā pieņemts 19.06.2003. [tiešsaiste]. Pieejams: http://www.saeima.lv/saeima8/mek_reg_fre [skatīts 20.10.2010.].

³⁷ Kriminālprocesa likums: Latvijas Republikas likuma projekts. 3.lasījumā pieņemts 21.04.2005. [tiešsaiste]. Pieejams: http://www.saeima.lv/saeima8/mek_reg_fre [skatīts 20.10.2010.].

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 266.panta trešajai daļai izmeklēšanas iestādei aizturēšanas protokols nekavējoties jānodod procesa virzītājam, bet aizturēšanas protokola kopiju 24 stundu laikā jānosūta prokuroram. Likuma prasība par aizturēšanas protokola kopijas nosūtīšanu prokuroram ir aizturētās personas procesuālā garantija, jo tādējādi tiek nodrošināta pastiprināta uzraugošā prokurora kontrole pār izmeklēšanas gaitu.

Kaut arī Kriminālprocesa likuma 266.pants precīzi nenoteic, no kura brīža sākas minētā 24 stundu termiņa tecējums, nevar nepieņemt, ka, ņemot vērā kriminālprocesuālās aizturēšanas būtību, par termiņa sākumu būtu uzskatāms aizturēšanas brīdis.³⁸

Kriminālprocesa likuma 266.panta. 4.daļa paredz, ka aizturēšanas protokolā tiek izdarītas atzīmes par turpmākajām darbībām, kas veiktas ar aizturēto – aizturētā atbrīvošanu vai drošības līdzekļa piemērošanu.

Kriminālprocesa likuma 266.pantā norādītie aizturēšanas procesuālās noformēšanas noteikumi attiecināmi arī uz aizturēšanu, kas veikta Kriminālprocesa likuma 270.pantā noteiktajā kārtībā, vienlaikus ievērojot šādas īpatnības:

- Ja aizturēšana veikta Kriminālprocesa likuma 270.panta pirmajā daļā paredzētajā gadījumā, tad aizturēšanas protokolā norāda arī to, kas izsludinājis personas meklēšanu.
- Ja aizturēšana veikta Kriminālprocesa likuma 270.panta otrās daļas 1.punktā minētajā gadījumā un aizturētā persona iepriekš ir aizturēta Kriminālprocesa likuma 264.panta kārtībā, atkārtots aizturēšanas protokols nav jāraksta, bet protokolā, kas sastādīts par aizturēšanu Kriminālprocesa likuma 264.panta kārtībā, iekļaujama norāde par to, no kura brīža persona uzskatāma par aizturētu Kriminālprocesa likuma 270.panta kārtībā.

Pamatojoties uz amatpersonas sastādīto aizturēšanas protokolu, aizturēto ievieto aizturēto īslaicīgās aizturēšanas vietā. Aizturēto personu turēšanas kārtību īslaicīgajā aizturēšanas vietā nosaka „Aizturēto personu turēšanas kārtības likums.”³⁹

Personai, kas atrodas aizturētā statusā, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 267.panta 1. daļu piemēro sekojošus ierobežojumus:

- 1) turēt personu izmeklēšanas cietumā vai speciāli aprīkotās policijas telpās;

³⁸ Meikališa Ā., Lodīte I., Petrova S., Kazaka S. Kriminālprocesuālie termini pirmstiesas izmeklēšanā. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2006. – 62.lpp.

³⁹ Aizturēto personu turēšanas kārtības likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.167 (3325), 20.10.2005. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 31.12.2008. [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=119371> [skatīts 10.10.10.].

- 2) pārvietot personu apsardzes uzraudzībā procesa norisei nepieciešamajā laikā un vietā;
- 3) ierobežot personas tikšanos un sazināšanos, izņemot tikšanos ar aizstāvi;
- 4) kontrolēt personas korespondenci un sarunas;
- 5) noteikt iekšējo kārtību un režīmu turēšanas vietā;
- 6) ierobežot individuālajā lietošanā esošo mantu loku.

Ievietojot aizturēto īslaicīgās aizturēšanas vietā jāievēro sekojoši nosacījumi, ko paredz Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 4.pants:

1. Aizturēto īslaicīgās aizturēšanas vietā ievieto kamerā;
2. Aizturētos vīriešus un sievietes izvieto atsevišķi;
3. Nepilngadīgos aizturētos un pilngadīgos aizturētos izvieto atsevišķi;
4. Aizturētos izvieto atsevišķi no apcietinātajiem un notiesātajiem;
5. Administratīvi aizturētos un arestētos izvieto atsevišķi no aizturētajiem, apcietinātajiem un notiesātajiem;
6. Par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu aizturētos un apcietinātos pēc procesa virzītāja norādījuma izvieto atsevišķi;
7. Aizturētās valsts amatpersonas un tiesībsardzības institūciju darbiniekus izvieto atsevišķi.

Saskaņā ar Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 5.panta 3.daļu aizturētajam ir noteikti sekojoši ierobežojumi:

- 1) sazināties ar citās kamerās ievietotajām personām;
- 2) trokšņot, izvairīties no policijas amatpersonu likumīgo prasību izpildes vai atteikties tās izpildīt;
- 3) veikt darbības, kas apgrūtina kamerās turēto personu novērošanu;
- 4) bojāt īslaicīgās aizturēšanas vietas telpas un aprīkojumu;
- 5) glabāt priekšmetus, kas nav iekļauti glabāšanai kamerā atļauto priekšmetu sarakstā;
- 6) lietot alkoholiskos dzērienus, toksiskās, narkotiskās, psihotropās vielas vai citas apreibinošas vielas;
- 7) bez īslaicīgās aizturēšanas vietas darbinieka atļaujas mainīt guļamvietu;

8) smēķēt neatļautās vietās.

Darba autore piekrīt K.Stradai-Rozenbergai, ka „aizturēšanas protokols var būt ar pierādījumu nozīmi, jo var saturēt vēlāk pierādīšanā izmantojamas ziņas par faktiem. Tā, piemēram, šim protokolam jāsaturs norādes par to, kādas sūdzības ir aizturētajam par veselību, kādā stāvoklī ir viņa apģērbs, kādi ir viņa paskaidrojumi u.tml. – tātas ziņas, kas vēlākā procesā varētu būt noderīgas. Tāpat nevar neatzīmēt, ka saskaņā ar šobrīd spēkā esošo Kriminālprocesa likuma redakciju aizturēšanas protokolā faktiski tiek fiksēts vienas izmeklēšanas darbības, proti, personas kratīšanas rezultāts. Līdz ar to aizturēšanas protokols ir pilnvērtīgs pierādīšanas līdzeklis, kurā fiksēti aizturamās personas kratīšanas rezultāti”.⁴⁰ Tādējādi iepriekš analizētajai Kriminālprocesa likumā paredzētajai aizturēšanas procesuālajai noformēšanai ir ne tikai formāli dokumentāls raksturs, bet arī noteiktas procesuāli – tiesiskās sekas.

Kriminālprocesa likuma 269.panta pirmā daļa paredz, ka aizturētais ir nekavējoties jāatbrīvo, ja:

- 1) nav apstiprinājušās aizdomas, ka šī persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu;
- 2) noskaidrots, ka nav bijis aizturēšanas pamata un nosacījumu;
- 3) nav nepieciešams aizturētajam piemērot ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli;
- 4) beidzies likumā noteiktais aizturēšanas termiņš;
- 5) izmeklēšanas tiesnesis nav piemērojis ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

Papildus minētajam arī Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka aizturētais ir nekavējoties jāatbrīvo, ja:

- 1) saņemts procesa virzītāja lēmums par aizturētā atbrīvošanu no īslaicīgās aizturēšanas vietas;
- 2) beidzies Kriminālprocesa likumā noteiktais aizturēšanas termiņš un aizturētajam nav piemērots drošības līdzeklis — apcietinājums.

Atbrīvojot aizturēto, viņu pārmeklē, pret parakstu izsniedz mantas, kas personai tika izņemtas, to ievietojot īslaicīgās aizturēšanas vietā, kā arī izsniedz aizturēšanas protokola kopiju, kurā amatpersona norāda atbrīvošanas pamatu, datumu un laiku.

Aizturētā procesuālais statuss ir īslaicīgs personas procesuāli tiesisks statuss, tas var ilgt ne ilgāk kā 48 stundas no faktiskās aizturēšanas brīža.

---

⁴⁰ Strada-Rozenberga K. Kriminālprocesuālās aizturēšanas kā kriminālprocesuālā piespiedu līdzekļa būtība – nacionālie un starptautiskie aspekti // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. – 151.-152.lpp.

Kriminālprocesa likuma 62.panta trešā daļa paredz, ka persona zaudē aizturētā procesuālo statusu:

- 1) ja kriminālprocess tiek izbeigts kopumā vai pret konkrēto personu.
- 2) ja persona ar procesa virzītāja lēmumu tiek atzīta par aizdomās turēto vai apsūdzēto;
- 3) ja persona tiek atbrīvota no īslaicīgās aizturēšanas vietas un nav atzīta par aizdomās turēto vai apsūdzēto. Šajā gadījumā attiecīgā persona iegūst personas, pret kuru uzsākts kriminālprocess, procesuālo statusu, un saglabā šo statusu līdz brīdim, kamēr kriminālprocess kopumā vai daļā pret šo personu tiek izbeigts.

Ņemot vērā teikto, darba autors secina, ka Kriminālprocesa likuma 263.pantā paredzētās aizturēšanas procedūra tiek pabeigta ar brīdi, kad tiek izlemts jautājums par aizturētā atzīšanu par aizdomās turēto vai apsūdzēto un drošības līdzekļa piemērošanu vai kad persona tiek atbrīvota no īslaicīgās aizturēšanas vietas un nav atzīta par aizdomās turēto vai apsūdzēto. Savukārt, Kriminālprocesa likuma 270.pantā paredzētās aizturēšanas procedūra tiek pabeigta ar brīdi, kad aizdomās turētais, apsūdzētais vai persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, tiek nogādāta attiecīgi pie procesa virzītāja vai izmeklēšanas tiesneša.

3.2. Aizturētā tiesības un pienākumi, to nodrošināšana

Ikvienam tiesību subjektam, kas iesaistīts tiesiskajās attiecībās, ir noteikts tiesiskais statuss. Personas tiesiskais statuss ir tiesību normās paredzētais personas stāvoklis, personas tiesību un pienākumu kopums.⁴¹

Kriminālprocesa likuma 62.panta pirmā daļa paredz, ka aizturētais ir persona, kura likumā noteiktajā kārtībā īslaicīgi aizturēta, jo atsevišķi fakti dod pamatu uzskatīt, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Jēdziena „aizturētais” definīcijas iekļaušana Kriminālprocesa likumā vērtējama pozitīvi, tā dod iespēju precīzāk izprast aizturētā statusu kriminālprocesā. Persona iegūst aizturētajam piemītošo tiesību un pienākumu kopumu, kā arī tiesību normās paredzētās procesuālās garantijas ar faktiskās aizturēšanas brīdi.

Tiek piedāvāti vairāki aizturētā tiesību klasifikācijas varianti. Pirmkārt, aizturētā tiesības var klasificēt pēc pazīmēm, kas raksturo pašu aizturēto personu:

- aizturētā vecums (pilngadīgs, nepilngadīgs);
- aizturētā amats vai profesija (prokurors, tiesnesis, u.c.);
- aizturētā valstiskā piederība (pilsonis, ārvalstnieks, u.c.);

---

⁴¹ Большой юридический словарь. Авторский коллектив. Под ред. Сухарева А.Я., Крутских В.Е. 2-е изд. - Москва: ИНФА-М, 2001. – с.587.

- aizturētā veselības stāvoklis;
- aizturētā dzimums.

Otrkārt, aizturētā tiesības var klasificēt pēc aizturēšanas veida, t.i., aizturēšana veikta saskaņā ar Kriminālprocesa 263. vai 270.pantu, vai arī aizturēšana veikta starptautiskās sadarbības krimināltiesiskajā jomā ietvaros.⁴²

Kriminālprocesa likuma 63.pants paredz **aizturētā tiesības**:

1. nekavējoties uzaicināt aizstāvi un noslēgt ar viņu vienošanos vai izmantot valsts nodrošināto juridisko palīdzību, ja viņš pats par saviem līdzekļiem nevar noslēgt vienošanos ar aizstāvi. **Tiesības uz aizstāvību** ir viena no svarīgākajām aizturētā tiesībām. Tiesības uz aizstāvību ir cilvēka pamattiesības, un tās garantē gan nacionālie, gan starptautiskie tiesību akti. Latvijas Republikas Satversmes 92.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses tiesā un saņemt advokāta palīdzību. Tiesības uz aizstāvību ir nesaraunami saistītas ar personas tiesībām uz taisnīgu tiesu, uz ko savos spriedumos norādījuši Latvijas Republikas Satversmes tiesa.⁴³

Tiesības uz aizstāvību paredz, ka katrai personai, par kuru izteikts pieņēmums vai apgalvojums, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, ir tiesības zināt, kāda nodarījuma izdarīšanā to tur aizdomās vai apsūdz, un izvēlēties aizstāvības pozīciju. Tiesības uz aizstāvību persona var īstenot pati vai uzaicinot par aizstāvi pēc savas izvēles personu, kura saskaņā ar Kriminālprocesa likumu var būt aizstāvis, bet, ja persona sava mantiskā stāvokļa dēļ nevar uzaicināt aizstāvi, valsts nodrošina tai aizstāvību un lemj par aizstāvja darba samaksu no valsts līdzekļiem, pilnīgi vai daļēji atbrīvojot personu no tās.⁴⁴

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 63.panta pirmās daļas 1. un 10.punktu aizturētajam ir tiesības nekavējoties uzaicināt aizstāvi un noslēgt ar viņu vienošanos vai izmantot valsts nodrošināto juridisko palīdzību, ja viņš pats par saviem līdzekļiem nevar noslēgt vienošanos ar aizstāvi. Aizturētajam ir tiesības saņemt no procesa virzītāja attiecīgajā tiesas apgabalā praktizējošo advokātu sarakstu, kā arī aizstāvja uzaicināšanai bez maksas izmantot telefonu. Aizturētajam ir tiesības saņemt juridisko palīdzību no aizstāvja procesuālo darbību izdarīšanas laikā.

Kriminālprocesa likuma 81.pantā ietverta procesuālā garantija aizturētā tiesībām uz aizstāvību. Šā panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka procesa virzītājam ir jāuzaicina

⁴² Lodīte I. Aizturētā tiesības un pienākumi // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. – 48.-49.lpp.

⁴³ Skatīt, piemēram: Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2003.gada 6.oktobra spriedumu lietā Nr.2003-08-01 „Par Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 96.panta otrās daļas 1.teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 89. un 92.pantam”. [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/2003-08-01.rtf> [skatīts 14.10.2010.].

⁴⁴ Lodīte I. Aizturētā tiesības un pienākumi // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. – 49.lpp.

advokāts, lai nodrošinātu aizstāvību aizturētajam, gadījumos, kad aizturētais nav varējis noslēgt vienošanos par aizstāvību vai aizstāvis, ar kuru noslēgta vienošanās, nevar ierasties procesuālās darbības veikšanai.

Aizturētais ir tiesīgs atteikties no aizstāvja palīdzības, par ko izdarāma atzīme protokolā. Ja aizturētais bija izteicis lūgumu par aizstāvja piedalīšanos, atteikšanās no aizstāvja var notikt vienīgi aizstāvja klātbūtnē.

2. Aizturētajam ir **tiesības pieprasīt, lai par aizturēšanu paziņo viņa tuviniekam, mācību iestādei vai darba devējam.** Tomēr likumā nav atrunāts, kurš ziņo un kādā termiņā.

Kriminālprocesa likuma 63.panta 3.daļa paredz, ka aizturētam **ārvalstniekam ir tiesības pieprasīt, lai tiek informēta viņa valsts diplomātiskā vai konsulārā pārstāvniecība.** Šīs aizturētā tiesības izriet no vairākām cilvēka pamattiesībām, tajā skaitā tiesībām uz ģimenes dzīves, mājokļa neaizskaramību, tiesībām uz humānu apiešanos un cilvēka personībai piemītošās pašcieņas respektēšanu, tiesībām uz īpašumu.

3. Aizturētajam ir **tiesības iepazīties ar aizturēšanas protokolu un saņemt rakstveida informāciju par aizturētā tiesībām un pienākumiem** Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 90.pantu ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Advokatūras likuma⁴⁵ 8.pantu klientiem ir tiesības brīvi izvēlēties advokātu savu interešu aizstāvībai un pārstāvībai un neierobežoti un netraucēti satikties ar viņu. Visām aizturētajām, arestētajām, apcietinātajām un notiesātajām personām jānodrošina iespēja, laiks un līdzekļi, lai bez kavēšanās, iejaukšanas vai cenzūras, ievērojot pilnīgu konfidencialitāti, tas varētu satikties divatā vai sazināties ar advokātu juridiskās palīdzības saņemšanai.

4. Aizturētajam ir **tiesības tikt ar aizstāvi sarunas konfidencialitāti nodrošinošos apstākļos bez īpašas procesa virzītāja atļaujas un bez laika ierobežojumiem.**

Šīs aizturētā tiesības ir pamatotas ar to, ka aizstāvis, izmantojot savas profesionālās zināšanas un pieredzi, jau sākotnēji – no brīža, kad persona iegūst tiesības uz aizstāvību, sniedz viņam tiesisko palīdzību, kas nepieciešama, lai izraudzītos apstākļiem atbilstošāko aizstāvības pozīciju. Aizturētā un aizstāvja tikšanās laikā notiek apmaiņa ar konfidencialu informāciju, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 121.pantam ir atzīstama par kriminālprocesuāli aizsargājamu profesionālo noslēpumu.⁴⁶

---

⁴⁵ Latvijas Republikas Advokatūras likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.27, 20.05.1993. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2009. [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=59283>. [skatīts 04.10.10.]

⁴⁶ Lodīte I. Aizturētā tiesības un pienākumi // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. – 51.lpp.

5. Aizturētajam ir **tiesības mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu attieksmi attiecībā uz aizturēšanas pamatotību**. Aizturētā attieksme attiecībā uz aizturēšanas pamatotību tiek fiksēta aizturēšanas protokolā.

6. Aizturētajam ir **tiesības liecināt vai atteikties sniegt liecību**. Kriminālprocesa likuma izpratnē liecības nesniegšana nav vērtējama kā traucēšana noskaidrot patiesību lietā un izvairīšanās no pirmstiesas izmeklēšanas procesa. Amatpersonai, kura veic kriminālprocesiālo aizturēšanu, ir pienākums nekavējoties pēc personas faktiskās aizturēšanas brīdināt, ka aizturamajai personai ir tiesības klusēt un ka viss, ko šī persona teiks, var tikt izmantots pret viņu.

Aizturētais var sniegt liecību gan pratināšanas laikā, kas tiek fiksēta aizturētā nopratināšanas protokolā, gan arī iesniedzot procesa virzītājam pašrocīgi uzrakstītu liecību. Ja aizturētā persona iepriekš nav bijusi nopratināta konkrētajā kriminālprocesā, tad viņas pašas rakstus nav pamata atzīt par liecībām Kriminālprocesa likuma 131.panta otrās daļas izpratnē, šādi raksti tiek vērtēti kā dokumenti.⁴⁷ Turpretim, ja aizturētā persona jau iepriekš bijusi nopratināta konkrētajā kriminālprocesā un pēc tam sniedz pašas rakstītus paskaidrojumus, tad tie ir vērtējami kā pieļaujamas liecības.⁴⁸

7. Aizturētajam ir **tiesības pieteikt noraidījumu procesa virzītājam, kā arī izmeklēšanas grupas dalībniekam, kurš veic izmeklēšanas darbības ar aizturēto**.

8. Aizturētajam ir **tiesības iesniegt sūdzības par amatpersonu rīcību, ja** kriminālprocesi veicošās amatpersonas rīcība vai lēmumi ir prettiesiski un/vai nepamatoti aizskartas viņa tiesības un likumīgās intereses.

9. Aizturētajam ir **tiesības pieteikt lūgumus par to izmeklēšanas darbību neatliekamu veikšanu, kuru rezultātā var tikt iegūti pierādījumi aizdomu nepamatotības apstiprināšanai**.

10. Aizturētajam ir tiesības saņemt juridisko palīdzību no aizstāvja procesuālo darbību izdarīšanas laikā.

Aizsargājot aizturētā konstitucionālās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, Kriminālprocesa likuma 63.panta otrā daļa aizliedz bez aizturētā piekrišanas publiskot plašsaziņas līdzekļos procesuālo darbību laikā ar foto, video vai cita veida tehniskajiem līdzekļiem fiksētu viņa attēlu, ja vien tas nav nepieciešams noziedzīgā nodarījuma atklāšanai.

---

⁴⁷ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2008.gada 12.augusta lēmums lietā Nr.SKK-454/2008. [tiešsaiste] Pieejams: http://www.at.gov.lv/files/archive/department2/2007/2008/skk%20454_8_dz.doc. [skatīts 14.10.2010.].

⁴⁸ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 8.marta lēmums lietā Nr.SKK-106/2007. [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.at.gov.lv/files/archive/department2/2007/kd080307.doc>. [skatīts 14.10.2010.].

Aizturētā procesuālais statuss ne tikai piešķir personai tiesības, bet arī uzliek noteiktus pienākumus. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 64.pantam **aizturētā pienākumi**:

- sniegt patiesas identificējošas ziņas par sevi;
- ļaut, lai viņš tiek pakļauts eksperta izpētei, un izsniegt paraugus salīdzinošajai izpētei vai ļaut, lai tie tiek iegūti;
- ievērot likumā noteikto kārtību procesuālo darbību veikšanas laikā.

Aizturētajam piemēro Kriminālprocesa likumā un Aizturēto personu turēšanas kārtības likumā noteiktos ierobežojos, un tam nav nepieciešams izmeklēšanas tiesneša vai tiesas lēmums.

Iepazīstoties ar visām Kriminālprocesa likumā ietvertajām aizturētā tiesībām un pienākumiem, darba autore secina, ka to loks ir diezgan plašs. Tomēr nevar nepieņemt I.Lodītes viedokli, ka šīs tiesību un pienākumu loks ir nepietiekams.⁴⁹ Likumdevējs aizturētajam nepamatoti noteicis krietni šaurāku tiesību loku nekā citām kriminālprocesā iesaistītajām personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību. Kriminālprocesa likuma 63.pants būtu papildināms ar tādām aizturētā tiesībām, kā tiesības pieteikt lūgumu par aizstāvja palīdzības apmaksāšanu no valsts līdzekļiem, iepazīties ar kriminālprocesa reģistru, izteikt vēlēšanos sadarboties ar amatpersonām, kas veic kriminālprocesu, izlīgt ar cietušo, likumā noteiktajos gadījumos piedalīties izmeklēšanas darbībās.

Šajā kontekstā ir nepieciešams izdarīt grozījumu Kriminālprocesa likuma 181.panta trešajā daļā, papildinot šo panta daļu ar norādi, ka kratīšanu izdara, klātesot arī aizturētajam ja tā tiek veikta aizturētās personas deklarētajā dzīvesvietā un darba vietā.

Teiktais attiecināms arī uz aizturētā pienākumiem. Kriminālprocesa likuma 64.pants būtu papildināms ar tādiem aizturētā pienākumiem, kā pienākums norādīt uz faktu, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā tā ir atradies citā vietā, vai uz Krimināllikumā paredzētu apstākli, kas izslēdz kriminālatbildību.

Iepriekš apskatītās aizturētā tiesības un pienākumus persona iegūst ar faktiskās aizturēšanas brīdi. Tomēr no šā vispārīgā noteikuma ir izņēmums. Persona neiegūst aizturētā statusu, ja tā tiek aizturēta Kriminālprocesa likuma 270.pantā noteiktajā kārtībā. Pēdējā gadījumā persona saglabā savu procesa virzītāja lēmumā nostiprināto procesuālo statusu (aizdomās turētais, apsūdzētais vai persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai).

---

⁴⁹ Lodīte I. Aizturētā tiesības un pienākumi // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008. – 63.lpp.

Kopsavilkums

Pētījuma rezultātā par aizturēšanu kriminālprocesā darba autore izvirza šādus **secinājumus**:

1. Kriminālprocesa likuma izpratnē aizturēšana ir procesuālais piespiedu līdzeklis. Mūsdienās kriminālprocesuālās aizturēšanas kā īslaicīgas, preventīvas brīvības atņemšanas tiesiskuma izvērtēšanas galvenais kritērijs ir ikviena tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību.

2. Jebkuru aizturēšanas darbību var veikt tikai tad, ja ir konstatēti kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskie priekšnoteikumi: aizturēšanas pamats, nosacījumi un iemesls (mērķis).

3. Pētot un analizējot aizturēšanu, var secināt, ka aizturēšanas tiesiskā reglamentācija nav pilnīgi sakārtota, tāpēc nepieciešams veikt grozījumus KPL pantos.

4. Kriminālprocesa likuma 264.pantā paredzētās aizturēšanas tiesiskos priekšnoteikumus var definēt šādi:

- Aizturēšanas pamats – procesa virzītāja pamatots pieņēmums, ka persona izdarījusi Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un ka, nepiemērojot aizturēšanu, pastāv varbūtība, ka persona pretdarbosies kriminālprocesa mērķa sasniegšanai.
- Aizturēšanas nosacījumi – Kriminālprocesa likumā paredzētās situācijas, kad aizturēšana var tikt īstenota.
- Aizturēšanas mērķis (iemesls) – nolūks novērst situāciju, kad aizturētais liek šķēršļus taisnīgam krimināltiesisko attiecību noregulējumam.

5. Aizturēšanas, kas veikta saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 270.pantu, tiesisko pamatu var formulēt šādi: pastāv pamatotas aizdomas par to, ka persona ir izdarījusi Krimināllikumā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, un ir konstatēta personas (aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai) pretdarbība kriminālprocesa mērķa sasniegšanai konkrētajā procesā vai atsevišķas procesuālās darbības veikšanai, savu procesuālo pienākumu nepildīšana vai nepienācīga pildīšana. Kriminālprocesa likuma 270.pantā paredzētā aizturēšana ir atzīstama par patstāvīgu procesuālo piespiedu līdzekli.

6. Kriminālprocesa likuma 263.pantā paredzētās aizturēšanas procedūra tiek pabeigta ar brīdi, kad tiek izlemts jautājums par aizturētā atzīšanu par aizdomās turēto vai apsūdzēto un drošības līdzekļa piemērošanu vai kad persona tiek atbrīvota no īslaicīgās aizturēšanas vietas un nav atzīta par aizdomās turēto vai apsūdzēto. Savukārt, Kriminālprocesa likuma 270.pantā paredzētās aizturēšanas procedūra tiek pabeigta ar brīdi, kad aizdomās turētais, apsūdzētais

vai persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, tiek nogādāta attiecīgi pie procesa virzītāja vai izmeklēšanas tiesneša.

7. Kriminālprocesa likums pieļauj personas aizturēšanu saistībā ar šādiem kriminālprocesuālās sadarbības veidiem:

- personas izdošana kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, vai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai;
- Kriminālprocesa pārņemšana;
- Notiesātās personas pārņemšana brīvības atņemšanas soda izpildei;
- Sprieduma atzīšana un izpilde;
- Krimināltiesiskā sadarbība ar starptautiskajām tiesām, kuras ietvaros personas aizturēšana var tikt veikta identiski kā gadījumā, kad lemts jautājums par sprieduma atzīšanu un izpildi.

Pētījuma rezultātā par aizturēšanu kriminālprocesā darba autore izvirza šādus **priekšlikumus**:

1. Kriminālprocesa likuma 242.pantu nepieciešams papildināt ar vēl vienu procesuālo piespiedu līdzekli - aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšana; bez tam Kriminālprocesa likumā nepieciešams iekļaut šās aizturēšanas definīciju.

2. Kriminālprocesa likumā ietvertais aizturētā tiesību un pienākumu loks ir nepietiekams. Kriminālprocesa likuma 63.pants būtu papildināms ar tādām aizturētā tiesībām, kā tiesības pieteikt lūgumu par aizstāvja palīdzības apmaksāšanu no valsts līdzekļiem, iepazīties ar kriminālprocesa reģistru, izteikt vēlēšanos sadarboties ar amatpersonām, kas veic kriminālprocesu, izlīgt ar cietušo, likumā noteiktajos gadījumos piedalīties izmeklēšanas darbībās.

3. Nepieciešams izdarīt grozījumu Kriminālprocesa likuma 181.panta trešajā daļā, papildinot šo panta daļu ar norādi, ka kratīšanu izdara, klātesot arī aizturētajam, ja tā tiek veikta aizturētās personas deklarētajā dzīvesvietā un darba vietā.

4. Kriminālprocesa likuma 64.pants būtu papildināms ar tādiem aizturētā pienākumiem, kā pienākums norādīt uz faktu, ka noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laikā tā ir atradies citā vietā, vai uz Krimināllikumā paredzētu apstākli, kas izslēdz kriminālatbildību. Aizturētā tiesības un pienākumus persona iegūst ar faktiskās aizturēšanas brīdi. Tomēr no šā vispārīgā noteikuma ir izņēmums. Persona neiegūst aizturētā statusu, ja tā tiek aizturēta Kriminālprocesa likuma 270.pantā noteiktajā kārtībā. Pēdējā gadījumā persona saglabā savu

procesa virzītāja lēmumā nostiprināto procesuālo statusu (aizdomās turētais, apsūdzētais vai persona, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai).

5. Kriminālprocesa likuma 63.panta pirmās daļas otrajā punktā būtu jāveic izmaiņas un jāatrunā tas, kurš un kādā termiņā paziņo radniekiem par personas aizturēšanu pēc aizturētā pieprasīšanas.

6. Kriminālprocesa likuma 242.pantu nepieciešams papildināt ar vēl vienu procesuālo piespiedu līdzekli - aizdomās turētā, apsūdzētā vai personas, pret kuru notiek process medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, aizturēšana; bez tam Kriminālprocesa likumā nepieciešams iekļaut šās aizturēšanas definīciju.

Anotācija

Autores veiktā pētījuma objektu raksturo izvēlētais diplomdarba temats - „Aizturēšana kriminālprocesā”, kas ir aktuāls gan no kriminālprocesa tiesību teorijas, gan tiesībaizsardzības iestāžu prakses viedokļa.

Diplomdarba mērķis – teorētisko atziņu, normatīvā noregulējuma un pastāvošās prakses izpēte, problēmu apzināšana un priekšlikumu izvirzīšana jautājumā par aizturēšanu kā patstāvīgu kriminālprocesuālo institūtu.

Diplomdarbs sastāv no ievada, trijām nodaļām un piecām apakšnodaļām, kopsavilkuma, anotācijām 3 valodās, izmantotās literatūras un juridisko aktu saraksta un pielikumiem.

Diplomdarbā sniegta kriminālprocesuālās aizturēšanas kā piespiedu līdzekļa vispārīgā izpratne; analizēti teorētiskie un praktiskie aspekti, Kriminālprocesa likuma un citu normatīvo aktu normas; definēti aizturēšanas veidi, to pamats, nosacījumi un iemesli; raksturota aizturēšanas kārtība, izdarot teorētiskus vispārinājumus un praktiskus secinājumus, piedāvājot priekšlikumus apzināto problēmu risināšanai.

Diplomdarba izstrādes gaitā izmantots Kriminālprocesa likums un citi normatīvie akti, juridiskā literatūra un prakses materiāli, kā arī tika pielietotas normatīvajos aktos ietvertas tiesību normu analīzes un salīdzināšanas metodes.

Анотация

Проделанное автором изучение исследуемого объекта характеризует выбранную тему дипломной работы – „Задержание в уголовном процессе”, которое актуально как в теории права уголовного процесса, так и с точки зрения практики правоохранных органов.

Цель дипломной работы – исследование теоретических обоснований, нормативного урегулирования и существующей практики, осознание проблем и выдвижение предложений в вопросе о задержании, как о самостоятельном уголовнопроцессуальном институте.

Дипломная работа состоит из введения, трёх разделов и пяти подразделов, заключения, анотаций на трёх языках, списка использованной литературы, списка юридических актов и дополнений.

В дипломной работе дано общее понятие о уголовнопроцессуальном задержании, как о мере пресечения; проанализированы теоретические и практические аспекты норм Уголовнопроцессуального закона и других нормативных актов; определены виды задержания, их основания, условия и принципы; проделав теоретические обобщения и практические выводы охарактеризован порядок задержания и предложены способы решения рассмотренных проблем.

В процессе дипломной работы был использован Уголовнопроцессуальный закон и другие нормативные акты, юридическая литература и материалы практики, а также использованы методы анализа и сравнения правовых норм включённых в нормативные акты.

Annotation

Author's study of reference of the chosen thesis topic - "The act of criminal procedure" that are of both criminal law theory, practice and law-enforcement point of view.

Graduation goal - a theory of knowledge, regulatory relief and practices existing research challenges and recommending proposals on the issue of detention as an independent criminal justice institutions.

Thesis consists of an introduction, three sections and five chapters, summaries, annotations in 3 languages, the literature and the legal provisions and appendices.

Diploma given criminal detention as a coercive means of a common understanding, analysis of the theoretical and practical aspects of the Criminal Procedure Law and other normative acts, defines the types of detention, the basis, conditions and reasons for the detention order is described by means of theoretical generalizations and practical conclusions, offering proposals to problems solving.

Thesis has used the Criminal Procedure Act and other legislation, legal literature and practice materials, as well as laws and regulations have been applied in the legal framework for analyzing and comparing methods.

Izmantotās literatūras un juridisko aktu saraksts

Literatūra:

1. Bulgakova I. Aizturēšanas institūts Latvijas Republikas un citu valstu kriminālprocesā // Administratīvā un Kriminālā Justīcija, Nr.1/2, 2002.
2. Bulgakova I. Izmeklēšanas izpratne un saturs pirmstiesas procesā. – Rīga: Multineo, 2006.
3. Kazaka S. Kriminālprocesuālā aizturēšana un tiesības uz brīvību un drošību // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
4. Kriminālprocesa likums: Latvijas Republikas likuma projekts. 1.lasījumā pieņemts 19.06.2003. [tiešsaiste]. Pieejams: http://www.saeima.lv/saeima8/mek_reg.fre [skatīts 20.10.2010.].
5. Kriminālprocesa likums: Latvijas Republikas likuma projekts. 3.lasījumā pieņemts 21.04.2005. [tiešsaiste]. Pieejams: http://www.saeima.lv/saeima8/mek_reg.fre [skatīts 20.10.2010.].
6. Meikališa Ā. Kriminālprocesa tiesības. Vispārīgā daļa. 1.grāmata. – Rīga: RaKa, 2000.
7. Meikališa Ā. Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskās reglamentācijas vēsturiskā attīstība Latvijā (no 1961.gada 1.aprīļa līdz mūsdienām) // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
8. Meikališa Ā., Lodīte I., Petrova S., Kazaka S. Kriminālprocesuālie termiņi pirmstiesas izmeklēšanā. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2006.
9. Latvijas PSR kriminālprocesa kodeksa komentāri. Autoru kolektīvs. B.Azāna vispārīgā redakcijā. - Rīga: Avots, 1986.
10. Latvijas PSR Kriminālprocesa kodeksa komentāri. Autoru kolektīvs. A.Liedes redakcijā. - Rīga: LIESMA, 1968.
11. Lodīte I. Aizturētā tiesības un pienākumi // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
12. Petrova S. Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskā reglamentācija Igaunijā, Lietuvā un Vācijā // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.

13. Skrastiņš J. Par mūsdienīgu kriminālprocesu Latvijā // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.9 (202), 27.03.2001.
14. Strada-Rozenberga K. Aizturēšanas kriminālprocesuālā būtība un izpausme // Latvijas Vēstnesis, Jurista Vārds, Nr.17 (420), 25.04.2006.
15. Strada-Rozenberga K. Kriminālprocesuālās aizturēšanas kā kriminālprocesuālā piespiedu līdzekļa būtība – nacionālie un starptautiskie aspekti // Zinātniski pētnieciskā projekta „Kriminālprocesuālās aizturēšanas tiesiskums” rakstu krājums. – Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2008.
16. Большой юридический словарь. Авторский коллектив. Под ред. Сухарева А.Я., Крутских В.Е. 2-е изд. - Москва: ИНФА-М, 2001.
17. Бущенко А.П. Практика Европейского Суда по правам человека. Вып.1. Статья 5 Конвенции о защите прав человека и основных свобод. - Москва: Спарк, 2001.

Elektroniskie informācijas avoti:

1. Statistiskie dati, Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes iecirkņu darba rezultāti (Rīgas pilsētā) par 2008.gadu; 2009.gadu un 2010.gada 9mēnešiem [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.intra.rgpp.gov.lv> [skatīts 20.10.10.].
2. Gada publiskais pārskats, Valsts policijas darbības rezultāti noziedzības apkarošanā un novēršanā par 2008.gadu; 2009.gadu un 2010.gada I pusgadu- par aizturētajām personām Īslaicīgās aizturēšanas birojā saskaņā ar KPL panta prasībām [tiešsaiste] Pieejams: <http://www.intranet.vo.gov.lv>. [skatīts 20.10.10.].

Normatīvie akti:

1. Latvijas Republikas Satversme: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.43, 01.07.1993. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 31.05.2007. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=57980>. [skatīts 06.10.10.].
2. ANO Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām: Starptautisks tiesību akts. Pieņemts 1966.gada 16.decembrī [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.humanrights.lv/doc/vispaar/pptpakc.htm> [skatīts 06.10.2010.].
3. Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija: Starptautisks tiesību akts // [tiešsaiste]. Pieejams: http://www.coe.lv/konv_sar.php?kid=5 [skatīts 06.10.2010.].

4. Kriminālprocesa likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.74, 11.05.2005. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 04.02.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=107820>. [skatīts: 27.10.10.].
5. Grozījumi Kriminālprocesa likumā: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.91 (3667), 07.06.2007.
6. Krimināllikums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.199 (200), 08.07.1998. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 23.12.2009. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=88966>. [skatīts 27.10.10.].
7. Par tiesu varu: Latvijas Republikas likums. Ziņotājs, Nr.1, 14.01.1993. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.08.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=62847>. [skatīts 10.10.10.].
8. Tiesībsarga likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.65 (3433), 25.04.2006. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=133535>. [skatīts 11.10.10.].
9. Satversmes tiesas likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.103 (588), 14.06.1996. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?mode=DOC&id=63354>. [skatīts 11.10.10.]
10. Prokuratūras likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.65 (196), 02.04.1994. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=57276>. [skatīts 10.10.10.].
11. Valsts drošības iestāžu likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.59 (190), 19.05.1994. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 13.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?mode=DOC&id=57256>. [skatīts 11.10.10.].
12. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.65 (2640), 30.04.2002. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2010. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=61679>. [skatīts 11.10.10.].
13. Aizturēto personu turēšanas kārtības likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.167 (3325), 20.10.2005. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 31.12.2008. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=119371>. [skatīts 10.10.10.].
14. Latvijas Republikas Advokatūras likums: Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.27, 20.05.1993. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.01.2009. [tiešsaiste]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=59283>. [skatīts 04.10.10.].

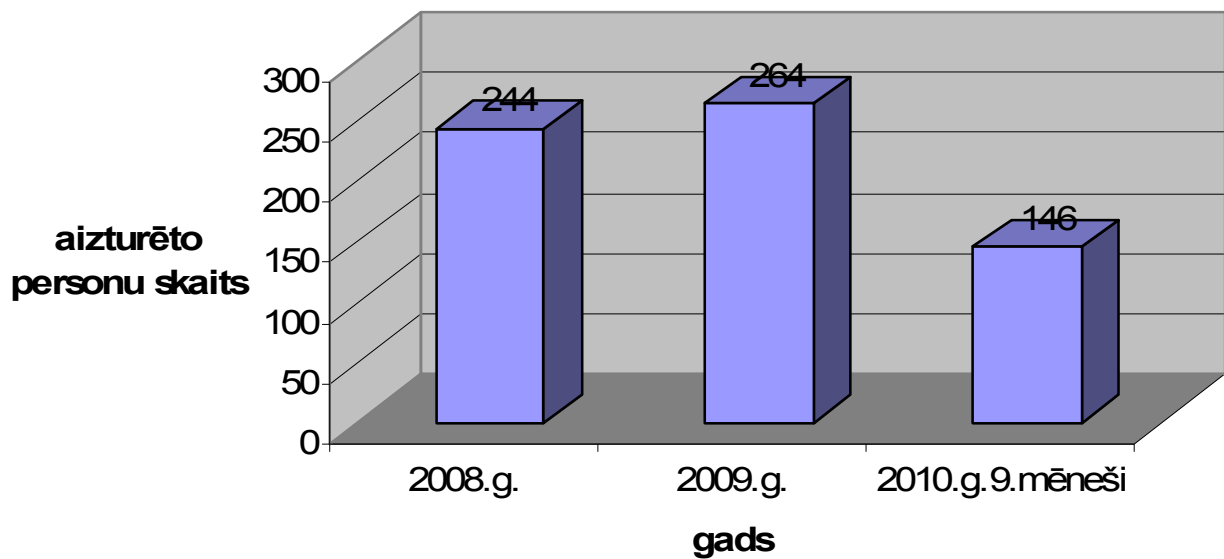
15. Likums „Par policiju” . Spēkā esošs no 04.06.1991. Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 01.07.2009. Ziņotājs Nr.37, 24.09.1992. [tiešsaite] Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=67957> [skatīts 24.10.10.].
16. Kārtība, kādā aizsargā personas īpašumu, kurai piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts procesuāls piespiedu līdzeklis: Ministru kabineta noteikumi Nr.1132. Latvijas Vēstnesis, Nr.161 (4147), 09.10.2009. [tiešsaite]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=198882&from=off>. [skatīts 24.10.10.].
17. Criminal Procedure Code of the Republic of Estonia [tiešsaite] Pieejams: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> [skatīts 28.10.10.].
18. Criminal Procedure Code of the Republic of Lithuania [tiešsaite] Pieejams: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> [skatīts 28.10.10.].
19. Criminal Procedure Code of the Federal Republic of Germany [tiešsaite] Pieejams: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> [skatīts 28.10.10.].

Tiesu prakse:

1. Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2004.gada 11.oktobra spriedums lietā Nr.2004-06-01 „Par Latvijas Kriminālprocesa kodeksa 220. un 222. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam. [tiešsaite]. Pieejams: <http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/2004-06-01.rtf> [skatīts 14.10.2010.].
2. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 8.marta lēmums lietā Nr.SKK-106/2007. [tiešsaite]. Pieejams: <http://www.at.gov.lv/lv/info/archive/department2/2007/>. [skatīts 14.10.2010.].

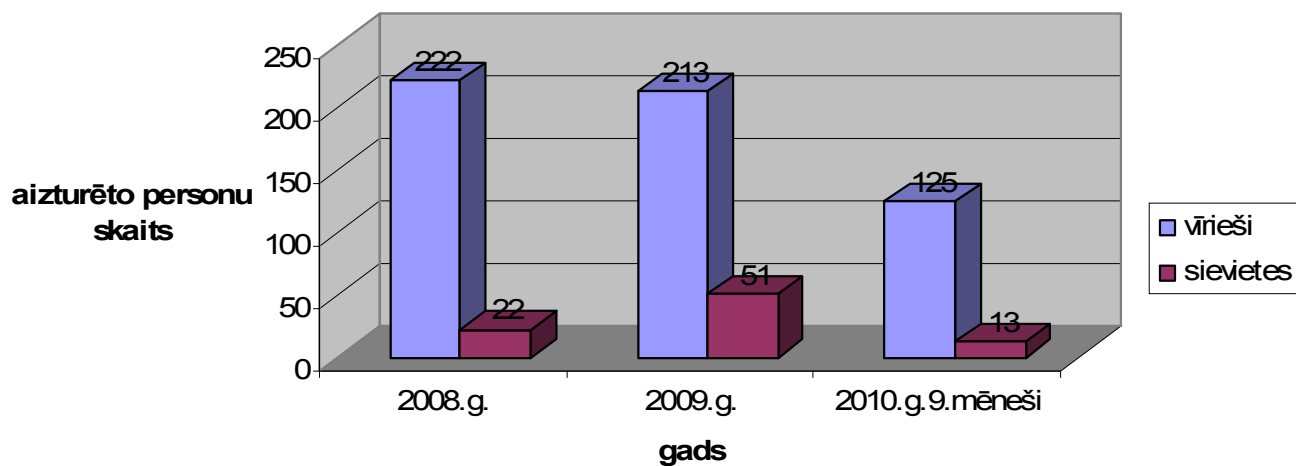
Pielikumi

Aizturētās personas KPL 264.p. kārtībā VP RRP Rīgas Teikas iecirknī

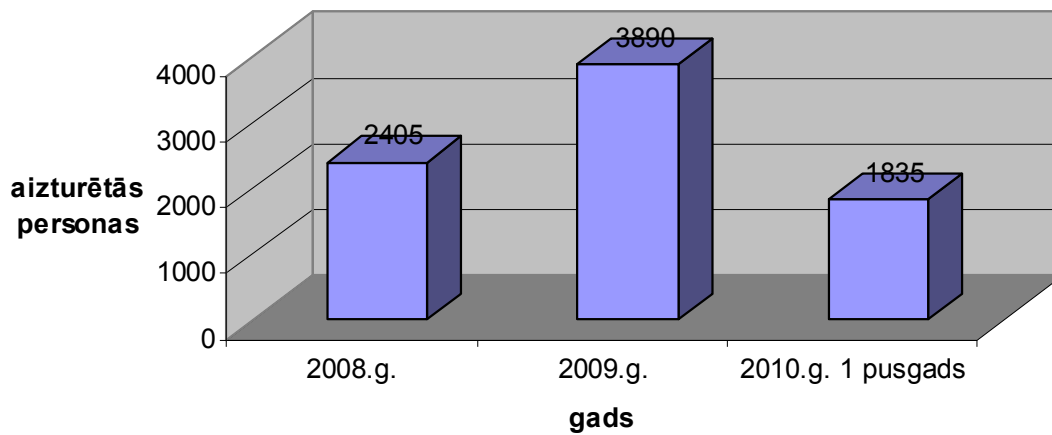
Pielikums Nr.1

Aizturēto personu iedalījums vīriešos un sievietēs KPL 264.p. kārtībā VP RRP Rīgas Teikas iecirknī

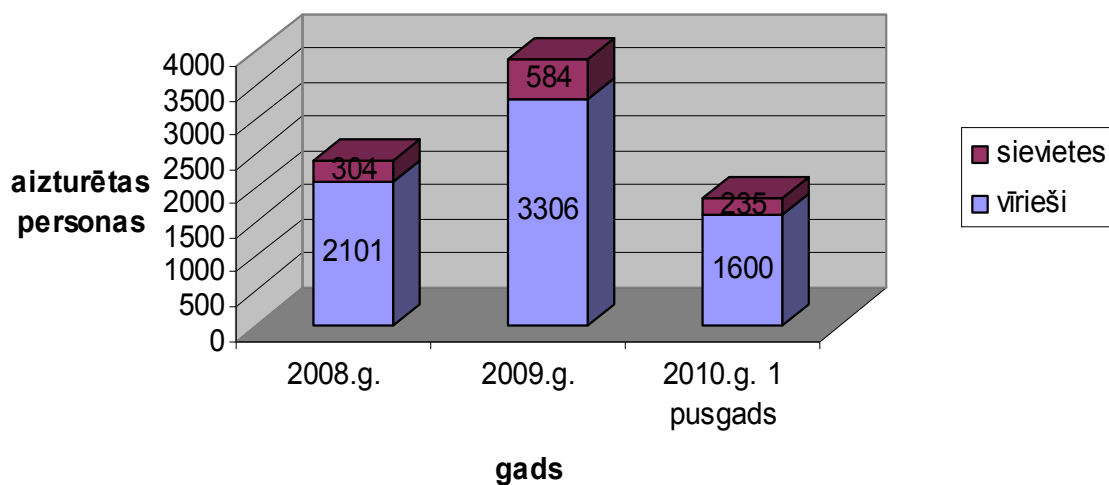
Pielikums Nr.2

Īslaicīgās aizturēšanas birojā saskaņā ar KPL aizturētās personas

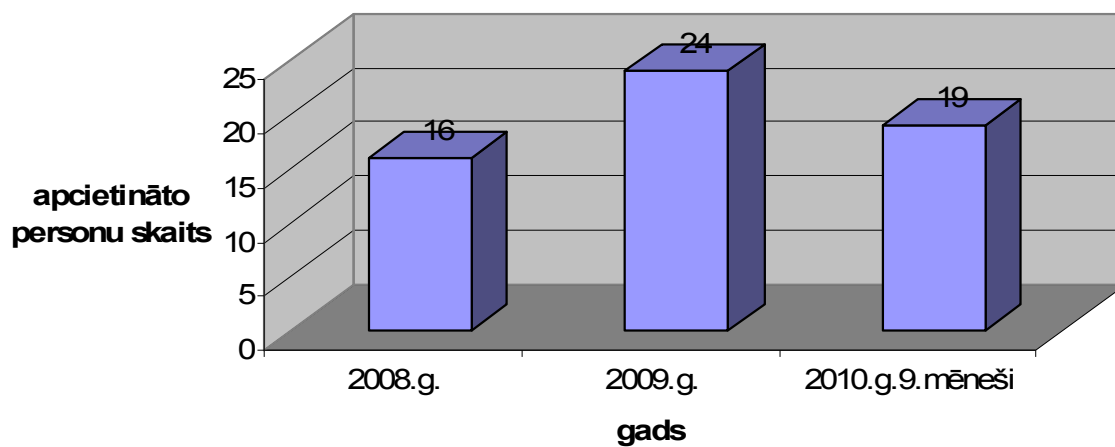
Pielikums Nr.3

Īslaicīgās aizturēšanas birojā saskaņā ar KPL aizturētās personas

Pielikums Nr.4

**Personas kam piemērots apcietinājums KPL 272.p. kārtībā VP
RRP Rīgas Teikas iecirknī**

Pielikums Nr.5

Pielikums Nr.6

AIZTURĒŠANAS PROTOKOLS

200 ____g. „ ____ ” .....

_____ (pilsēta, rajons)

Plkst. _____
(faktiskais aizturēšanas laiks)

_____ (izmeklēšanas iestādes nosaukums, amats, dienesta pakāpe, vārds, uzvārds)

ievērojot KPL 62., 263.- 267.p. prasības

AIZTURĒJU :

1. Vārds, uzvārds _____

2. Personas kods _____ 3. Dzimšanas gads: _____

4. Dzimšanas vieta: _____ 5. Pilsonība: _____

6. Izglītība un specialitāte: _____ 7. Ģimenes stāvoklis: _____

8. Dzīves vieta, telefons: _____

9. Darbavieta un ieņemamais amats, _____
telefons: _____

10. Sodāmība: _____

(kad, kādā tiesā, pēc kāda KL p. soda mērs)

11. Personību apliecinošs dokuments: _____

(nr., kad un kas izdevis)

12. Aizturēšanas pamats - 264.p. ____ d. ____ punkts _____

(jānorāda saskaņā ar KPL 264.p.

formulējumu pārsteigts nozieguma

izdarīšanas brīdī vai tieši pēc tā izdarīšanas utt)

13. Aizturēšanas vieta: _____

14. Aizturēšanas moffvi: _____

15. Aizturētā stāvoklis: _____

(vai atrodas alkohola, narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaidā)

16. Ārējais izskats un sūdzības par veselību: _____

17. Aizturētā apģērbs: _____

18. Vai tika izdarīta aizturētās personas kratīšana : **jā** **nē** (vajadzīgo apvilkt)

Kratīšanas laikā izņemtie ieroči, priekšmeti, dokumenti, nauda un citi priekšmeti, kuriem ir nozīme lietā kā pierādījumiem:

19. Aizturētajam izskaidrotas viņa tiesības neliecināt, vienlaicīgi brīdinot, ka visu, kas tiks teikts, var izmantot pret viņu.

20. Aizturētais saņēma viņam saprotamā _____ valodā izrakstu no likuma par viņa tiesībām un _____

(kādā)

_____ pienākumiem, kas noteikti KPL 63.-64.p.

21. Izpildot aizturētā lūgumu, tika izsniegts advokātu saraksts un nodrošināta iespēja izmantot telefonu. Par aizstāvi tika uzaicināts: _____

(vārds, uzvārds)

22. Aizturētais izteica vēlmi paziņot par viņa aizturēšanu tuvam radniekam: _____
(radniecības pakāpe vārds, uzvārds, tel Nr. adrese)

_____ mācību iestādei vai darba devējam _____

_____ ārvalsts diplomātiskai vai konsulārai pārstāvniecībai _____

(aizpilda, ja tiek aizturēts ārvalstnieks)

24. Aizturētājam saskaņā ar KPL 271.p. tiek noteikti tiesību ierobežojumi, tajā skaitā bez izmeklētāja atļaujas tikties un sazināties ar personām, izņemot aizstāvi; saņemt un nosūtīt korespondenci, izņemot sūdzības, saņemt individuālai lietošanai mantas.

25. Aizturētās personas izteiktā attieksme par aizturēšanas pamatotību : _____

Aizturētā paraksts _____

Izmeklētājs : _____

26. Aizturēto _____

(vārds, uzvārds, personas kods)

ievietošanai _____ ĪAV pieņēma _____

(kur)

(vārds, uzvārds, amats)

(amatpersonas, kas pieņēma paraksts)

27. Aizturēšanas protokola kopiju saņēmu.

Aizturētā paraksts _____

28. Aizturēto personu _____ pamatojoties uz _____
(vārds, uzvārds) _____ lēmumu

no _____ ĪAV atbrīvoju 200...g. „.....” .....plkst. ....

(amatpersonas, kas atbrīvoja, vārds, uzvārds, paraksts)

29. Aizturētās personas iebildumi, pretenzijas: _____

30. Aizturēšanas protokola kopiju saņēmu .

Aizturētā paraksts: _____

Dokumentārā lapa

Diplomdarbs „Aizturēšana kriminālprocesā” izstrādāts Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Darba autors: Inga Gerasimina _____
(paraksts, datums)

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Zinātniskais vadītājs: Dr.iur., prof. Ārija Meikališa _____

Darbs iesniegts Krimināltiesisko zinātņu katedrā _____

Metodiķe: _____

Diplomdarbs aizstāvēts bakalaura pārbaudījuma komisijas sēdē:

20__gada ____ . _____ prot.Nr. _____, vērtējums _____ (_____)

Komisijas sekretāre: _____